

LOVDATA

Forskrift om fremmede organismer

Dato	FOR-2015-06-19-716
Departement	Klima- og miljødepartementet
Publisert	I 2015 hefte 7
Ikrafttredelse	01.01.2016
Sist endret	<u>FOR-2020-12-14-3367</u> fra 10.09.2021, <u>FOR-2020-12-18-3156</u> fra 01.01.2021
Endrer	<u>FOR-1993-11-11-1020</u> , <u>FOR-2009-02-17-212</u> , <u>FOR-1992-12-18-1174</u> , <u>FOR-1992-12-30-1232</u> , <u>FOR-2004-11-15-1468</u> , <u>FOR-2003-03-14-349</u> , <u>FOR-1999-02-15-357</u> , <u>FOR-1978-08-11-3765</u>
Gjelder for	Norge
Hjemmel	<u>LOV-2009-06-19-100-§2</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§28</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§29</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§30</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§31</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§32</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§66</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§72a</u> , <u>LOV-2009-06-19-100-§72b</u> , <u>FOR-2018-06-15-891</u> , <u>LOV-1981-05-29-38-§7</u> , <u>LOV-1930-02-27-2-§2</u>
Kunngjort	24.06.2015 kl. 16.00
Rettet	06.01.2021 (tegnsetting i lister tilpasset universell utforming).
Korttittel	Forskrift om fremmede organismer

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. juni 2015 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 2, § 28, § 29, § 30, § 31, § 32, § 66, § 72a og § 72b, lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 7 og lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen § 2. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

Tilføyd hjemmel: Delegeringsvedtak 15. juni 2018 nr. 891.

Endret ved forskrifter 18 des 2015 nr. 1584, 11 mai 2017 nr. 566, 23 nov 2018 nr. 1758, 18 des 2020 nr. 3156 (i kraft 1 jan 2021), 14 des 2020 nr. 3367 (i kraft 10 sep 2021).

Rettelser: 29.09.2016 (Vedlegg V, overskriften), 03.04.2018 (hjemmel), 06.01.2021 (tegnsetting i lister tilpasset universell utforming).

Kapitteloversikt:

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner (§§ 1 - 4)

Kapittel II. Innførsel av organismer (§§ 5 - 8)

Kapittel III. Utsetting og omsetning av fremmede organismer (§§ 9 - 13)

Kapittel IV. Søknad, søknadsbehandling og melding (§§ 14 - 17)

Kapittel V. Krav til aktsomhet og til virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer (§§ 18 - 24)

Kapittel VI. Merking og internkontroll (§§ 25 - 26)

Kapittel VII. Kontroll med innførsel (§§ 27 - 29)

Kapittel VIII. Avsluttende bestemmelser (§§ 30 - 35)

Vedlegg I – organismer som det er forbudt å innføre, sette ut og omsette, jf. § 5 og § 9

Vedlegg II – organismer som kan innføres uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav a

Vedlegg III – organismer som krever tillatelse for innførsel etter § 7 andre ledd

Vedlegg IV – organismer som kan settes ut uten tillatelse etter § 11 første ledd bokstav a

Vedlegg V – organismer som krever tillatelse for utsetting etter § 11 første ledd bokstav c og f

Merknader

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. *Formål*

Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet.

§ 2. *Stedlig virkeområde*

Forskriften gjelder på norsk landterritorium, herunder vassdrag, i Norges territorialfarvann og på Jan Mayen. Forskriften gjelder ikke for Svalbard.

§ 3. *Saklig virkeområde og forholdet til annet regelverk*

(1) Forskriften regulerer innførsel av organismer, omsetning og utsetting av fremmede organismer, samt utilsiktet spredning av fremmede organismer.

(2) Forskriften gjelder ikke ved

- a. utsetting som reguleres av [forskrift 25. mai 2012 nr. 460](#) om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål,
- b. utsetting av norske treslag, jf. [naturmangfoldloven § 31](#),
- c. håndtering av ballastvann som reguleres av [forskrift 7. juli 2009 nr. 992](#) om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip,
- d. hold av vilt, jf. [viltloven § 7](#), med unntak av hold som angitt i forskriften § 13,
- e. gjenutsetting av viltlevende marine organismer som er unntatt fra ilandføringsplikten i forskrift gitt i medhold av [havressurslova § 15](#),
- f. innførsel av viltlevende marine organismer når det skjer som ledd i en landing av fangst som er underlagt oppgaveplikt i medhold av [havressurslova § 39](#),
- g. framstilling og bruk av genmodifiserte organismer som reguleres av [genteknologiloven](#),
- h. innførsel av sau (*Ovis aries*), geit (*Capra hircus*), storfe (*Bos primigenius taurus*), sebu (*Bos primigenius indicus*), hund (*Canis lupus familiaris*), esel (*Equus asinus*), hest (*Equus caballus*), muldyr, mulesel, huskatt (*Felis catus*), svin (*Sus domesticus*), tamhøns (*Gallus gallus domesticus*), kalkun (*Meleagris gallopavo*), struts (*Struthio camelus*), stokkand (*Anas platyrhynchos*), moskusand (*Cairina moschata*), grågås (*Anser anser*), svanegås (*Anser cygnoides*), tamdue (*Columba livia domestica*) og latterdue (*Streptopelia risoria*). Ved utsetting av disse artene gjelder kun kravene til aktsomhet i [§ 18](#) og [§ 19](#). For de av artene som forekommer både i viltlevende og domestiserte former, gjelder begrensningene i forskriftens virkeområde i første og andre punktum kun for de domestiserte formene. Begrensningene i forskriftens virkeområde gjelder ikke for hund, huskatt og svin som stammer fra innkrysninger med viltlevende arter.
- i. innførsel og utsetting av tamrein (*Rangifer tarandus tarandus*), dersom dette skjer i samsvar med [reindriftingslovens](#) bestemmelser og kravene til aktsomhet i [§ 18](#) og [§ 19](#),
- j. innførsel og omsetning til – og utsetting av planter i – botaniske hager, dersom dette skjer i samsvar med kravene til aktsomhet i [§ 18](#) og [§ 19](#) og kravet til internkontroll i [§ 26](#).

(3) Vurderinger etter denne forskriften skal ikke omfatte hensyn til planters, dyrs og menneskers liv og helse som ivaretas av [smittevernloven](#) og [matloven](#).

(4) Krav om tillatelse etter denne forskriften fritar ikke for tillatelse til innførsel eller utsetting etter annet regelverk.

§ 4. Definisjoner

I denne forskriften forstås med

- a. *bestand*: en gruppe individer av samme art som lever innenfor et avgrenset område til samme tid,
- b. *biologisk mangfold*: mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og de økologiske sammenhengene mellom disse komponentene,
- c. *fremmed organisme*: en organisme som ikke hører til noen art eller bestand som forekommer naturlig på stedet,
- d. *hagedam*: kunstig dam hvor organismer holdes utelukkende for pryddformål, som er fysisk adskilt fra, og uten avløp til, andre vassdrag, og som er innrettet og plassert slik at vann og organismer ikke kan slippe ut i andre vassdrag,
- e. *innførsel*: kryssing av grense på land mot nabostat eller ilandføring fra områder utenfor forskriftens virkeområde,
- f. *mikroorganismer*: encellede organismer og virus,
- g. *naturmangfold*: biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning,
- h. *organisme*: enkeltindivid av planter, dyr, sopp og mikroorganismer, inkludert alle deler som er i stand til å formere seg eller overføre genetisk materiale,
- i. *organisme av stedegen stamme*: organisme som har sitt opphav fra den opprinnelige, lokale bestanden på stedet,

- j. *utsetting*: utsetting, bevisst utslipp eller deponering som avfall av organismer i miljøet, eller i et innesluttet system der rømming ikke er utelukket,
- k. *vassdrag*: innsjø, vann, tjern, elv, elvearm, bekk, kanal og kunstige dammer,
- l. *vektor*: organisme, gjenstand, transportmiddel, løsmasser mv. som kan bære med seg organismer til steder der de ikke forekommer naturlig,
- m. *vilt*: naturlig viltlevende landpattedyr, fugler, krypdyr og amfibier.

Kapittel II. Innførsel av organismer

§ 5. Forbud mot innførsel

Det er forbudt å innføre organismer som er oppført i vedlegg I.

§ 6. Krav om tillatelse ved innførsel

(1) Det kreves tillatelse for innførsel av organismer som ikke er omfattet av forbudet i § 5 eller unntakene i § 7.

(2) Ved vurderingen av søknaden, skal det særlig legges vekt på om den omsøkte organismen og eventuelle følgeorganismer kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

0 Endret ved [forskrift 23 nov 2018 nr. 1758](#).

§ 7. Unntak fra krav om tillatelse ved innførsel

(1) Det kreves ikke tillatelse ved innførsel av

- a. organismer som er oppført i vedlegg II, såfremt de vilkår som følger av vedlegget etterleves,
- b. landlevende planter,
- c. ferskvannsorganismer som kun kan leve ved temperaturer over 5 °C, og som utelukkende skal holdes for pryddørmål i innendørs akvarier som er innrettet slik at organismer ikke kan slippe ut, dersom melding gis i samsvar med § 8,
- d. marine planter, virvelløse dyr og fisk, som utelukkende skal holdes i lukkede beholdere på land, herunder akvarier, som er innrettet slik at organismer ikke kan slippe ut, dersom melding gis i samsvar med § 8,
- e. mikroorganismer,
- f. biologiske plantevernmidler som det er gitt tillatelse til innførsel av i eller i medhold av annet lovverk, og
- g. sopp og alger til bruk som menneskemat.

(2) Det kreves likevel tillatelse ved innførsel av organismer som er oppført i vedlegg III.

(3) Innførsel etter første ledd skal utføres i samsvar med kravene til aktsomhet i [kapittel V](#).

§ 8. Krav om melding ved innførsel

Den som innfører organismer uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav c og d, eller mørk jordhumle (*Bombus terrestris terrestris*) fra norske bestander til pollinering i veksthus uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav a, jf. vedlegg II, skal før innførselen finner sted gi melding til Miljødirektoratet i samsvar med § 16.

Kapittel III. Utsetting og omsetning av fremmede organismer

§ 9. Forbud mot utsetting og omsetning

Det er forbudt å sette ut og omsette organismer som er oppført i vedlegg I.

§ 10. Krav om tillatelse ved utsetting

(1) Med mindre utsetting er forbudt etter § 9, eller unntatt fra kravet om tillatelse etter § 11, kreves det tillatelse for utsetting av

- a. vilt av arter, underarter eller bestander som ikke fra før finnes naturlig i distriktet,
- b. organismer, unntatt av stedegen stamme, i sjø og vassdrag, og
- c. øvrige organismer som ikke hører til noen art, stamme eller bestand som forekommer naturlig på stedet.

(2) Ved vurderingen av søknaden, skal det særlig legges vekt på om den omsøkte organismen og eventuelle følgeorganismer kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

(3) Utsetting i sjø og vassdrag av stedegen stamme til kultiveringsformål krever tillatelse etter lakse- og innlandsfiskloven.

0 Endret ved forskrift 23 nov 2018 nr. 1758.

§ 11. Unntak fra krav om tillatelse ved utsetting

(1) Det kreves ikke tillatelse ved utsetting av

- a. organismer som er oppført i vedlegg IV, når utsettingen tilfredsstiller de vilkår som følger av vedlegget,
- b. landlevende planter i private hager, dersom utsettingen utføres av en privatperson,
- c. vitenskapelig risikovurderte landlevende planter i parkanlegg og andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder, med mindre planten er oppført i vedlegg V,
- d. landlevende planter fra norske bestander som ikke er vitenskapelig risikovurderte i parkanlegg og andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder,
- e. biologiske plantevernmidler som det er gitt tillatelse til utsetting av i eller i medhold av annet lovverk,
- f. mikroorganismer, med mindre mikroorganismen er oppført i vedlegg V,
- g. akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av i medhold av akvakulturloven,
- h. rensefisk i akvakulturanlegg,
- i. organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av i medhold av lakse- og innlandsfiskloven § 7 og § 10.

(2) Miljødirektoratet kan sette ut vilt som direktoratet av eget tiltak har iverksatt innfangning av i

medhold av forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfangning og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål.

(3) Utsetting etter første og andre ledd skal utføres i samsvar med kravene til aktsomhet i kapittel V.

§ 12. Krav om melding ved utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus

Den som setter ut mørk jordhumle (*Bombus terrestris terrestris*) fra norske bestander til pollinering i veksthus uten tillatelse etter § 11 første ledd bokstav a, jf. vedlegg IV, skal før utsettingen finner sted gi melding til Miljødirektoratet i samsvar med § 16.

§ 13. Hold av fremmede organismer

(1) Det kreves ikke tillatelse ved hold av

- a. mink (*Neovision vison*), sølvrev (*Vulpes vulpes*), blårev (*Vulpes lagopus*) og krysnings mellom revetyperne, når holdet utøves i samsvar med pelsdyrholdforskriften,
- b. andre fremmede organismer som kan innføres i medhold av § 7 første ledd bokstav a, jf. vedlegg II, herunder kanin, innendørs eller i lukket bur eller rømningssikker innhegning.

(2) Holdet må utøves i samsvar med kravene til aktsomhet i § 18 og § 19 og kravet til internkontroll i § 26.

Kapittel IV. Søknad, søknadsbehandling og melding

§ 14. Krav til søknaden

(1) Søknad om tillatelse til innførsel eller utsetting av organismer skal rettes til Miljødirektoratet på fastsatt skjema.

(2) Søknaden skal inneholde følgende opplysninger:

- a. søkers kontaktinformasjon,
- b. organismens vitenskapelige og eventuelle norske eller engelske navn, naturlig utbredelsesområde samt informasjon om hvor organismen er hentet fra,
- c. formålet med innførselen eller utsettingen,
- d. antall eller annen angivelse av mengde organismer det søkes tillatelse til innførsel eller utsetting av,
- e. ved søknad om innførsel; planlagt tidspunkt eller tidsrom for innførselen, angivelse av endelig bestemmelsessted for organismen, samt eventuell eksportør eller importør kontaktinformasjon,
- f. ved søknad om utsetting; kartfesting eller annen angivelse av stedet der utsettingen er planlagt, grunneiers navn og adresse, planlagt tidsrom for utsettingen,
- g. en klargjøring av de virkninger innførselen eller utsettingen kan ha for det biologiske mangfold, og
- h. en beskrivelse av planlagte tiltak for å forebygge eventuell risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold.

(3) Opplysningene som nevnt i andre ledd bokstav g skal, så langt det er rimelig, underbygges med dokumentasjon.

§ 15. Søknadsbehandlingen

- (1) Miljødirektoratet skal vurdere om søknaden oppfyller de krav som stilles i § 14. Hvis opplysningene i søknaden ikke i tilstrekkelig grad klarlegger de virkninger innførselen eller utsettingen kan ha for det biologiske mangfold, kan Miljødirektoratet kreve ytterligere opplysninger og dokumentasjon fra søker, og ved behov igangsette nødvendige tilleggsutredninger.
- (2) Kostnader som måtte oppstå i forbindelse med frambringelse av opplysninger, dokumentasjon og tilleggsutredninger etter første ledd, skal dekkes av søker, så langt det ikke er urimelig. Slike kostnader vil ikke bli belastet søker uten at søker har gitt sitt samtykke.
- (3) Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold.
- (4) En tillatelse til innførsel eller utsetting kan gjelde for et visst tidsrom og omfatte flere innførsler av samme organisme eller utsettinger på samme sted.

0 Endret ved forskrift 23 nov 2018 nr. 1758.

§ 16. Krav til melding om innførsel og utsetting

- (1) Melding etter § 8 og § 12 skal gis til Miljødirektoratet på fastsatt skjema og skal inneholde følgende opplysninger:
- a. meldepliktiges kontaktinformasjon,
 - b. organismens vitenskapelige og eventuelle norske eller engelske navn,
 - c. formålet med innførselen eller utsettingen,
 - d. ved utsetting, angivelse av hvor utsettingen skal finne sted.
- (2) Melding etter § 8 og § 12 skal gis før første gangs innførsel eller utsetting.
- (3) Melding etter første ledd gjelder for ytterligere innførsler eller utsettinger på samme sted, av individer av meldte organisme, til samme formål, for en periode på tre år, med mindre betingelsene for innførsel eller utsetting endres.
- (4) Kvittring for meldingen skal oppbevares hos den meldepliktige og kunne framvises ved kontroll.

§ 17. Endring og omgjøring av tillatelser

Miljødirektoratet kan, i samsvar med naturmangfoldloven § 67, oppheve, endre eller sette nye vilkår i en tillatelse gitt i medhold av forskriften, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake.

Kapittel V. Krav til aktsomhet og til virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmede organismer

§ 18. Alminnelige krav til aktsomhet

(1) Den som er ansvarlig for innførsel, hold, utsetting eller omsetning av organismer, eller som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet, skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold, herunder

- a. ha kunnskap om den risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold som aktiviteten og de aktuelle organismene kan medføre, og om hvilke tiltak som er påkrevd for å forebygge slike følger, og
- b. treffe forebyggende tiltak for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold, og for raskt å avdekke utilsiktet spredning av fremmede organismer.

(2) Utføres en innførsel eller utsetting i henhold til en tillatelse gitt i medhold av denne forskriften eller annet regelverk, anses aktsomhetspliktene i første ledd og § 20 til § 24 som oppfylt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er til stede.

§ 19. Tiltaks- og varslingsplikt

Dersom det oppstår skade eller fare for alvorlig skade på det biologiske mangfold som følge av innførsel, hold, utsetting eller utilsiktet spredning av fremmede organismer, skal den ansvarlige, med mindre tilsvarende tiltaks- og varslingsplikt følger av annet regelverk, umiddelbart

- a. iverksette egnede tiltak for å avverge eller begrense skade,
- b. varsle Miljødirektoratet om det inntrufne, og
- c. så langt det er mulig, gjenopprette den tidligere tilstanden for det biologiske mangfold ved fjerning av de fremmede organismene eller andre egnede tiltak.

§ 20. Krav om å informere ansatte og mottakere av fremmede organismer

(1) Den som er ansvarlig for aktivitet som innebærer innførsel, omsetning, formidling, hold eller utsetting av fremmede organismer, skal sørge for at ansatte og andre som er involvert i aktiviteten, har kunnskap om risiko for uheldige følger og forebyggende tiltak i samsvar med § 18 første ledd, tiltaks- og varslingsplikten etter § 19, og de øvrige bestemmelser i forskriften som gjelder for aktiviteten.

(2) Den som er ansvarlig for omsetning eller formidling av fremmede organismer, skal gjøre kunder og andre mottakere av organismene kjent med risiko for uheldige følger og forebyggende tiltak i samsvar med § 18 første ledd, tiltaks- og varslingsplikten etter § 19, og de øvrige bestemmelser i forskriften som gjelder for de aktuelle organismene.

§ 21. Krav til oppbevaring og emballering under transport

Den som er ansvarlig for innførsel eller transport av organismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold dersom de spres, skal sørge for at organismene oppbevares eller emballeres slik at de ikke kan slippe ut i miljøet under transporten.

§ 22. Krav om tiltak ved hold av vannlevende fremmede organismer

Den som er ansvarlig for hold av vannlevende fremmede organismer i hagedam, eller i akvarier og andre lukkede beholdere, skal påse at vann fra slike innretninger ikke tømmes i sjø eller vassdrag, eller i avløp uten rensing som forhindrer at organismer slipper ut i miljøet.

§ 23. Krav om skriftlig miljørisikovurdering ved etablering og utvidelse av parkanlegg og transport- og næringsutbyggingsområder

Før utsetting av fremmede landlevende planter som skjer i forbindelse med etablering eller utvidelse av parkanlegg eller transport- og næringsutbyggingsområder, skal den ansvarlige utarbeide en skriftlig vurdering, av rimelig omfang, av de aktuelle plantenes spredningsevne og den risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold utsettingen medfører, der eventuelle forebyggende tiltak etter § 18 inngår. Vurderingen skal ved forespørsel gjøres tilgjengelig for Miljødirektoratet.

§ 24. Krav om tiltak rettet mot mulige vektorer og spredningsveier for fremmede organismer

(1) Den som er ansvarlig for innførsel, omsetning, formidling eller utsetting av organismer, skal, så langt det er rimelig, iverksette undersøkelser for å oppdage, og treffe forebyggende tiltak for å hindre spredning av, følgeorganismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Eksempler på slike undersøkelser og tiltak er jevnlig stikkprøver som sendes til analyse, stille krav om at leverandør sørger for bedre rutiner før forsendelser, innførsel av planter uten jordklump, spyling av røtter mv.

(2) Den som er ansvarlig for innførsel av mulige vektorer for utilsiktet spredning av fremmede organismer til miljøet, skal vurdere risikoen for slik spredning og, i rimelig utstrekning, treffe tiltak for å forhindre dette, slik som avbarking, rengjøring eller annen behandling.

(3) Før iverksetting av tiltak som medfører tilførsel av vann fra ett vassdrag til et annet eller til andre deler av samme vassdrag, slik som spyling av vannlegg eller andre tekniske installasjoner, rengjøring av maskiner, vannoverføring i forbindelse med kraftregulering mv., skal den ansvarlige gjøre seg kjent med tilgjengelig kunnskap om risiko for spredning av fremmede organismer som følge av tiltaket. Foreligger slik risiko, skal den ansvarlige, i rimelig utstrekning, treffe egnede tiltak for å forhindre spredning.

(4) Før flytting av løsmasser eller andre masser som kan inneholde fremmede organismer, skal den ansvarlige, i rimelig utstrekning, undersøke om massene inneholder fremmede organismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold dersom de spres, og treffe egnede tiltak for å forhindre slik risiko, slik som bruk av masser fra andre områder, tildekking, nedgraving, varmebehandling, eller levering til lovlig avfallsanlegg.

(5) Fiskeredskaper, båter eller annet utstyr til bruk i vassdrag, skal rengjøres og tørkes før innførsel.

(6) Dersom det foreligger risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, kan Miljødirektoratet gi forskrift om krav til rengjøring eller annen behandling av mulige vektorer for utilsiktet spredning av fremmede organismer, om krav til dokumentasjon for at slik behandling er gjennomført, og om forbud mot flytting av fiskeredskaper, båter eller annet utstyr til bruk i vassdrag.

Kapittel VI. Merking og internkontroll

§ 25. Merking av forsendelser

- (1) Ved innførsel skal forsendelser med organismer være merket med organismenes vitenskapelige navn og eventuelle norske eller engelske navn, og antall eller annen angivelse av mengde organismer.
- (2) Ved innførsel som krever tillatelse eller melding, skal forsendelsen merkes med referansen oppgitt i tillatelsen eller i kvitteringen for mottatt melding. Tilsvarende gjelder når det er gitt dispensasjon i medhold av [§ 31](#).
- (3) Krav om merking etter denne bestemmelsen gjelder ikke for forsendelser med förvarer, såvarer, samt andre planter og plantedeler som er underlagt krav om merking i forskrift gitt i medhold av [matloven](#).

§ 26. Plikt til å utføre internkontroll

- (1) Virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller utsetting av fremmede organismer skal etablere og dokumentere internkontroll. Internkontrollen, og dokumentasjonen av denne, skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, og skal utføres i det omfang som er nødvendig for å etterleve bestemmelsene i eller i medhold av forskriften.
- (2) Internkontrollen skal sikre at virksomhetens ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, herunder kravene i [kapittel V](#), om vilkårene for tillatelser til innførsel eller utsetting, og om rutinene for etterlevelse av reglene.
- (3) Internkontrollen skal som et minimum inneholde:
 - a. rutiner for å sikre at kravene i eller i medhold av forskriften blir overholdt,
 - b. rutiner virksomheten følger dersom avvik oppstår og for å hindre gjentakelse av avvik,
 - c. rutiner for å sikre at ansatte, eller andre som er involvert i virksomheten, overholder vilkår gitt i tillatelser, og
 - d. opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutinene blir overholdt.
- (4) Virksomheten skal gjøre dokumentasjon av internkontrollen tilgjengelig ved kontroll.
- (5) Plikten omfatter ikke landbruksforetak som driver med utsetting av planter.

Kapittel VII. Kontroll med innførsel

§ 27. Kontroll med innførsel

- (1) Tollmyndighetene fører kontroll med at organismer ikke innføres i strid med forskriften.
- (2) Tollmyndighetene kan kreve at tillatelse til innførsel, eller kvittering for mottatt melding om innførsel, framvises for tollmyndigheten, og kan foreta ytterligere kontroll for å avklare om øvrige krav etter forskriften er oppfylt. Ved mistanke om hvorvidt kravene etter forskriften er oppfylt, kan tollmyndighetene holde organismene tilbake i inntil fem virkedager, for en avklaring fra Miljødirektoratet om dette.

§ 28. Innførsel i strid med forskriften

(1) Dersom innførselen ikke tilfredsstiller forskriftens krav til tillatelse eller melding, eller består av organismer som er forbudt, jf. § 5, og det ikke er gitt dispensasjon til innførselen, kan tollmyndighetene holde organismene tilbake inntil Miljødirektoratet har truffet en beslutning om den videre behandling av innførselen, jf. § 32 første ledd.

(2) Ved fare for rømming eller spredning av organismer, jf. § 21, kan tollmyndigheten holde organismene tilbake inntil faren for rømming eller spredning er over, eller Miljødirektoratet har truffet en beslutning om den videre behandling av innførselen, jf. § 32 første ledd. Dette gjelder selv om innførselen for øvrig oppfyller kravene for innførsel etter forskriften.

§ 29. Kostnader

Kostnader forbundet med tilbakeholdte organismer og videre behandling av disse, kan kreves dekket av den som er ansvarlig for innførselen av organismene, jf. naturmangfoldloven § 71 andre ledd.

Kapittel VIII. Avsluttende bestemmelser

§ 30. Tilsyn

Miljødirektoratet fører tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne forskriften blir overholdt, jf. naturmangfoldloven § 63 til § 65.

§ 31. Dispensasjon

Miljødirektoratet kan gjøre unntak fra bestemmelsene i forskriften hvis dispensasjon i det aktuelle tilfellet ikke medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. § 1, eller hvis andre vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig. Det kan ikke gis dispensasjon hvis det er grunn til å anta at innførselen, utsetningen eller omsetningen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

0 Endret ved forskrift 23 nov 2018 nr. 1758.

§ 32. Håndheving og sanksjoner

(1) Miljødirektoratet håndhever bestemmelsene i forskriften etter naturmangfoldloven § 69 til § 73. Håndheving av bestemmelser vedtatt i medhold av viltloven § 7 andre ledd, skjer med hjemmel i naturmangfoldloven § 69, § 71, § 72 og § 73, jf. viltloven § 7 andre ledd.

(2) Overtredelse av forskriften eller vedtak fattet i medhold av forskriften, kan medføre miljøerstatning eller straff etter naturmangfoldloven § 74 og § 75. Overtredelse av kravene til aktsomhet i forskriften § 18 ved utsetning kan ikke medføre straff, jf. naturmangfoldloven § 75 første ledd. Overtredelse av bestemmelser vedtatt i medhold av viltloven § 7 andre ledd, jf. forskriften § 13, kan medføre straff etter viltloven § 56.

§ 33. Forskriftens ikrafttreden

- (1) Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2016.
- (2) Krav om melding etter § 8 for innførsel av organismer uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav c og d, trer i kraft fra den tid Klima- og miljødepartementet bestemmer.
- (3) For artene *Populus ×berolinensis* og *Salix euxina*, som er oppført i vedlegg I, trer forbudet mot innførsel, utsetting og omsetning etter § 5 og § 9 i kraft fra den tid Klima- og miljødepartementet bestemmer. Det kreves ikke tillatelse for utsetting av de nevnte artene i områder som angitt i § 11 første ledd bokstav c og d i overgangsperioden.
- (4) Kravet om tillatelse etter § 10 for utsetting av landlevende planter som ikke er fra norske bestander og som ikke er vitenskapelig risikovurderte i parkanlegg og andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder, gis utsatt ikrafttreden hvis plantene i liten grad kan påregnes å spre seg utenfor området og spredningen ikke kan påregnes å medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold. Kravet om tillatelse trer i kraft fra den tid Klima- og miljødepartementet bestemmer.

0 Endret ved forskrifter 18 des 2015 nr. 1584, 18 des 2020 nr. 3156 (i kraft 1 jan 2021).

§ 34. Overgangsbestemmelser for hold av fremmede organismer i hagedam

Hold i hagedam av vannlevende fremmede organismer som ikke er omfattet av unntaket fra kravet om tillatelse i § 11 første ledd bokstav a, og som ble satt ut i hagedammen før denne forskriften trådte i kraft, er tillatt i en overgangsperiode på fem år fra forskriftens ikrafttreden, såfremt utsettingen ble gjennomført i henhold til de regler som gjaldt på utsettingstidspunktet, og holdet ikke kan påregnes å medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold i overgangsperioden.

§ 35. Oppheving av og endringer i andre forskrifter

- (1) Fra tidspunktet for ikrafttreden av denne forskriften oppheves følgende forskrifter:
1. Forskrift 17. februar 2009 nr. 212 om forbud mot import, utsetting, omsetning og hold av vasspest (*Elodea canadensis*) og smal vasspest (*Elodea nuttallii*).
 2. Forskrift 18. desember 1992 nr. 1174 om import av akvarieorganismer.
- (2) Fra tidspunktet for ikrafttreden av denne forskriften gjøres følgende endringer i forskrift 11. november 1993 nr. 1020 om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer: – – –
- (3) Fra tidspunktet for ikrafttreden av denne forskriften gjøres følgende endringer i forskrift 30. desember 1992 nr. 1232 om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk og kreps: – – –
- (4) Fra tidspunktet for ikrafttreden av denne forskriften gjøres følgende endringer i forskrift 15. november 2004 nr. 1468 om fysiske tiltak i vassdrag: – – –
- (5) Fra tidspunktet for ikrafttreden av denne forskriften gjøres følgende endringer i forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfanging og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål: – – –
- (6) Fra tidspunktet for ikrafttreden av denne forskriften gjøres følgende endringer i forskrift 15.

februar 1999 nr. 357 om hold av vilt i fangenskap, oppdrett av vilt i innhegnet område, og om jakt på oppdrettet utsatt vilt: – – –

(7) Fra tidspunktet for ikrafttredden av denne forskriften gjøres følgende endringer i forskrift 11. august 1978 nr. 3765 om forvaltning av vilt og ferskvannsfisk på Svalbard og Jan Mayen: – – –

Vedlegg I – organismer som det er forbudt å innføre, sette ut og omsette, jf. § 5 og § 9

Forbudene gjelder ikke kultivarer eller varieteter, eksempelvis sterile varianter, som ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold.

Navn på underfamilier, familier og høyere taksonomiske nivå som er skrevet med uthevet tekst i tabellen er å betrakte som overskrifter, og er kun inkludert for å angi systematisk plassering for organismer og organismegrupper som er oppført i vedlegget.

<i>Vitenskapelig navn</i>	<i>Trivialnavn</i>	<i>Merknad</i>
Animalia	Dyr; Animals	
Arthropoda	Leddyr; Arthropods	
Crustacea (Underrekke)	Krepsdyr; Crustaceans	
Malacostraca (Klasse)	Storkrepser; Malacostracans	
Nephropidae	Hummer og sjøkreps; Clawed lobsters	
<i>Homarus americanus</i> H. Milne Edwards, 1837	Amerikahummer; Amerikansk hummer, American Lobster	Forbudet gjelder ikke ved innførsel av levende amerikansk hummer til godkjent virksomhet. For slik innførsel kreves tillatelse etter § 6. Tillatelse kan gis til importør som kan dokumentere rutiner som forhindrer tilsiktet og utilsiktet utsetting av amerikansk hummer i norsk natur. Det kan stilles vilkår om slike rutiner etter tillatelsen, herunder at all levende amerikansk hummer skal kokes eller på annen måte behandles slik at hummeren med sikkerhet er død før den forlater virksomhetens lokaler, at ingen uvedkommende skal ha tilgang til hummeren under eventuell midlertidig oppbevaring eller transport og at det på andre adekvate måter sikres mot at hummeren kommer ut i naturen under transport, at antall/mengde levende amerikansk hummer skal

		registreres slik at eventuell forsvinning av levende hummer oppdages i alle ledd, at levende amerikansk hummer må oppbevares i rømningssikkert anlegg etter ankomst til virksomhetens lokaler, at ingen uvedkommende skal ha tilgang til anlegget, at levende amerikansk hummer skal holdes i egne tanker adskilt fra levende europeisk hummer og andre levende arter, syke og døde individer destrueres på en måte som hindrer at de slipper ut i naturen samt at ansatte som håndterer levende amerikansk hummer skal ha adekvat opplæring. Tillatelse kan gis for flere innførsler eller for en angitt tidsperiode.
Plantae	Planter; Plants	
Apiaceae	Skjermplantefamilien; Carrot family	
<i>Heracleum mantegazzianum</i> Sommier & Levier	Kjempebjørnekjeks; Giant Hogweed	
<i>Heracleum persicum</i> Desf. ex Fisch.	Tromsøpalme; Persian Hogweed, Golpar	
Asteraceae	Kurvplantefamilien; Composite family	
<i>Solidago canadensis</i> L.	Kanadagullris; Canadian Goldenrod	
<i>Solidago gigantea</i> Aiton	Kjempegullris; Giant Goldenrod	
Balsaminaceae	Springfrøfamilien; Balsam family	
<i>Impatiens glandulifera</i> Royle	Kjempespringfrø; Indian Balsam	
Berberidaceae	Berberisfamilien; Barberry family	
<i>Berberis thunbergii</i> DC.	Høstberberis; Thunberg's Barberry	
Campanulaceae	Klokkefamilien; Bellflower family	
<i>Campanula latifolia macrantha</i> (Sims)	Prydstorklokke; Giant Bellflower	
Caryophyllaceae	Nellikfamilien; Pink family	
<i>Cerastium biebersteinii</i> DC.	Sølvarve; Boeral Chickweed	
<i>Cerastium tomentosum</i> L.	Filtarve; Snow-in-summer	
Cornaceae	Kornellfamilien; Dogwood	

	family	
<i>Swida sericea</i> (L.) Holub syn. <i>Cornus sericea</i> L.	Alaskakornell; Red-osier Dogwood	
Fabaceae	Erteblomstfamilien; Pea family	
<i>Laburnum alpinum</i> (Mill.) Brecht. & J. Presl	Alpegullregn; Scottish Laburnum	
<i>Laburnum anagyroides</i> Medik.	Gullregn; Common Laburnum	
<i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.	Hagelupin; Bigleaf Lupine	
<i>Lupinus nootkatensis</i> Donn ex Sims	Sandlupin; Nootka Lupine	
<i>Lupinus perennis</i> L	Jærlupin; Perennial Lupine	
Hydrocharitaceae	Froskebittfamilien; Frogbit family	
<i>Elodea canadensis</i> L.	Vasspest; Canadian Waterweed, Canadian Pondweed	
<i>Elodea nuttallii</i> (Planch.) H. St. John	Smal vasspest; Western Waterweed, Nuttall's Waterweed	
Polygonaceae	Slireknefamilien; Knotweed family	
<i>Reynoutria japonica</i> Houtt. syn. <i>Fallopia japonica</i> (Houtt.) Ronse Decr.	Parkslirekne; Japanese Knotweed	
<i>Reynoutria sachalinensis</i> (F. Schmidt ex Maxim.) Ronse Decr.	Kjempeslirekne; Giant Knotweed	
<i>Reynoutria xbohemica</i> (Chrték & Chrtková) J.P. Bailey	Hybridslirekne; Bohemian Knotweed	
Rosaceae	Rosefamilien; Rose family	
<i>Cotoneaster dielsianus</i> ; E. Pritz ex, Diels	Dielsmispel; Deils' Cotoneaster	
<i>Cotoneaster divaricatus</i> ; Rehder & E.H. Wilson	Sprikemispel; Spreading Cotoneaster	
<i>Cotoneaster monopyrenus</i> (W. W. Sm.) Flinck & B Hylmö. Syn. <i>Cotoneaster multiflorus</i>	Blomstermispel; One-stoned Cotoneaster	
<i>Rosa rugosa</i> Thunb. ex Murray	Rynkerose; Japanese Rose	
Salicaceae	Vierfamilien ; Willow family	
<i>Populus balsamifera</i> L.	Balsampoppel; Eastern Balsam-poplar	
<i>Populus ×berolinensis</i> (K. Kock) Dippel	Berlinerpoppel; Berlin Poplar	
<i>Salix euxina</i> I.V. Belaeva	Skjørpil	

<i>Salix ×fragilis</i> L.	Grønnpil; Crack-willow	
Crassulaceae	Bergknappfamilien ; Stonecrop family	
<i>Phedimus hybridus</i> syn. <i>Sedum hybridum</i> L.	Sibirbergknapp; Hybrid stonecrop	Forbudet gjelder ikke innførsel, utsetting og omsetning til/på grønne tak. For utsetting på grønne tak i kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet i Østfold, Akershus, Oslo, Vestfold, Hedmark, Oppland, Buskerud og Telemark fylker kreves det tillatelse, jf. § 11 og vedlegg V. Utsetting på grønne tak i andre deler av landet krever ikke tillatelse.
<i>Phedimus spurius</i> syn. <i>Sedum spurium</i> M. Bieb	Gravbergknapp; Caucasian Stonecrop, Dragon's Blood Sedum, Two-row Stonecrop	Forbudet gjelder ikke innførsel, utsetting og omsetning til/på grønne tak. For utsetting på grønne tak i kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet i Østfold, Akershus, Oslo, Vestfold, Hedmark, Oppland, Buskerud og Telemark fylker kreves det tillatelse, jf. § 11 og vedlegg V. Utsetting på grønne tak i andre deler av landet krever ikke tillatelse.

0 Endret ved forskrifter [23 nov 2018 nr. 1758](#), [18 des 2020 nr. 3156](#) (i kraft 1 jan 2021).

Vedlegg II – organismer som kan innføres uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav a

Generelt vilkår: Det forutsettes at innførselen utføres i samsvar med kravene til aktsomhet i [kapittel V](#) og forskriftens øvrige bestemmelser, samt med øvrig gjeldende regelverk, herunder [CITES-forskriften](#).

Navn på underfamilier, familier og høyere taksonomiske nivå som er skrevet med uthevet tekst i tabellen er å betrakte som overskrifter, og er kun inkludert for å angi systematisk plassering for organismer og organismegrupper som er oppført i vedlegget.

<i>Vitenskapelig navn</i>	<i>Trivialnavn</i>	<i>Vilkår</i>
Mammalia (Klasse)	Pattedyr; Mammals	
Camelidae	Kameldyr	
<i>Lama glama</i> L., 1758	Lama; Llama	Kun til landbruksformål.
<i>Vicugna pacos</i> L., 1758	Alpakka; Alpaca	Kun til landbruksformål.
Canidae	Hundefamilien; Canids	
<i>Vulpes vulpes</i> (L., 1758)	Sølvrev; Silver Fox	Fra oppdrett. Kun sølvrevtyper og krysninger

		mellem sølvrevtyper og blårevtyper til pelsdyroppdrett som utøves i samsvar med pelsdyrforskriften.
<i>Vulpes lagopus</i> (L., 1758) syn. <i>Alopex lagopus</i> (L., 1758)	Blårev; Domesticated Arctic Fox, Polar Fox	Fra oppdrett. Kun blårevtyper og krysninger mellom blårevtyper og sølvrevtyper til pelsdyroppdrett som utøves i samsvar med pelsdyrforskriften.
Chinchillidae	Chinchillafamilien; Chinchillas and Viscachas	
<i>Chinchilla lanigera</i> (Molina, 1782)	Chinchilla; Chinchilla, Long-tailed Chinchilla	Domestisert.
Cricetidae	Hamsterfamilien; Cricetids	
<i>Mesocricetus auratus</i> Waterhouse, 1839	Gullhamster; Golden Hamster	Domestisert.
<i>Cricetulus griseus</i> Milne-Edwards, 1867	Kinesisk hamster; Chinese Hamster	Domestisert.
<i>Phodopus campbelli</i> (Thomas, 1905)	Campbells (stripet) dverghamster; Campbell's Russian Dwarf Hamster	Domestisert, inkludert krysninger med <i>Phodopus sungorus</i>.
<i>Phodopus sungorus</i> (Pallas, 1773)	Russisk (sibirsk) dverghamster; Siberian Hamster, Djungarian Hamster	Domestisert, inkludert krysninger med <i>Phodopus campbelli</i>.
<i>Phodopus roborovski</i> (Satunin, 1903)	Roborovski dverghamster; Roborovski Hamster	Domestisert.
Caviidae	Marsvinfamilien; Guinea Pigs	
<i>Cavia porcellus</i> (L., 1758)	Marsvin; Guinea Pig	Domestisert.
Leporidae	Harefamilien; Leporids	
<i>Oryctolagus cuniculus</i> (L., 1758)	Kanin; Rabbit	Domestisert.
Muridae	Musefamilien; Murids	
<i>Mus musculus</i> L., 1758	Husmus; House Mouse	Domestisert, herunder former til laboratorieformål.
<i>Rattus norvegicus</i> (Berkenhout, 1769)	Brunrotte; Brown Rat	Domestisert, herunder hetterotte og former til laboratorieformål.
<i>Meriones unguiculatus</i> Milne-Edwards, 1867	Ørkenrotte; Mongolian Gerbil	Domestisert.
Mustelidae	Mårdyrfamilien; Weasels	
<i>Mustela putorius</i> (L., 1758)	Ilder; European Polecat	Fra oppdrett.
<i>Neovison vison</i> (Schreber, 1777)	Mink; American Mink	Fra oppdrett. Kun til pelsdyroppdrett som utøves i samsvar med pelsdyrforskriften.
Octodontidae	Buskrottefamilien; Degus	
<i>Octodon degus</i> (Molina, 1782)	Degus; Degu	Domestisert.

Aves (Klasse)	Fugler; Birds	
Dromaiidae	Emu; Emus	
<i>Dromaius novaehollandiae</i> (Latham, 1790)	Emu; Emu	Domestisert. Fra oppdrett. Kun til landbruksformål.
Rheidae	Nanduer; Rheas	
<i>Rhea americana</i> (L., 1758)	Stornandu; Greater Rhea	Domestisert. Fra oppdrett. Kun til landbruksformål.
Psittacidae	Papegøgefugler; Parrots	
Psittacidae spp. inkludert Cacatuinae.	Alle arter papegøgefugler inkludert kakaduer; Parrots – All species including Cockatoos	
Fringillidae	Finkefamilien; Finches	
<i>Serinus canaria</i> (L., 1758)	Kanariirisk (tidl. kanarifugl); Atlantic Canary	
Estrildidae	Astrildefamilien; Weaver-finches	
<i>Poephila guttata</i> Vieillot, 1817	Sebrafink; Zebra Finch	
<i>Chloebeia gouldiae</i> (Gould, 1844)	Gouldfink; Gouldian Finch	
<i>Padda oryzivora</i> (L., 1758)	Javaspurv, risfugl; Java Sparrow	
Reptilia (Klasse)	Krypdyr, Reptiles	
Pythonidae		
<i>Morelia viridis</i> (Schlegel, 1872)	Grønn trepyton; Green Tree Python	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Morelia spilota</i> (Lacépède, 1804)	Teppepyton; Carpet Python, Diamond python	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Python regius</i> (Shaw, 1802)	Kongepyton; Royal Python, Ball Python	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Boidae		
<i>Boa constrictor</i> (L., 1758)	Kongeboa; Boa Constrictor	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Corallus hortulanus</i> (L., 1758)	Hagetreboa; Amazon Tree Boa, Common Tree Boa, Garden Tree Boa	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Epicrates cenchria</i> (L., 1758)	Regnbueboa; Rainbow Boa	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Colubridae		
<i>Pantherophis guttatus</i> (L., 1766)	Kornsnok; Corn snake	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Lampropeltis getula</i> (L., 1766)	Kongesnok ; Eastern Kingsnake, Common Kingsnake, Chain Kingsnake	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Lampropeltis triangulum</i> (L., 1788)	Melkesnok; Milksnake	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Gekkonidae		

<i>Phelsuma madagascariensis</i> Gray, 1831)	Stor daggekkø; Day Gecko	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Diplodactylidae		
<i>Rhacodactylus ciliatus</i> (Guichenot, 1866) syn. <i>Correlophus ciliatus</i>	Kranset gekkø; Crested Gecko	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Eublepharidae		
<i>Eublepharis macularius</i> (Blyth, 1854)	Leopardgekkø; Leopard Gecko	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Lacertidae		
<i>Lacerta lepida</i> syn. <i>Timon lepidus</i> (Daudin, 1802)	Perlefirfirsle ; Ocellated Lizard, Eyed Lizard, Jeweled Lacerta	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Agamidae		
<i>Uromastyx ocellata</i> (Heyden, 1827)	Pigghaleagam; Ornate Mastigure	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Pogona vitticeps</i> (Ahl, 1926)	Skjeggagam; Central Bearded Dragon	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Varanidae		
<i>Varanus acanthurus</i> Boulenger, 1885	Dvergvaran; Spiny-tailed Monitor	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Testudinidae		
<i>Testudo hermanni</i> Gmelin, 1789	Hermanns landskilpadde, gresk landskilpadde; Hermann's tortoise	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
<i>Geochelone carbonaria</i> syn <i>Chelonoidis carbonaria</i> (Spix, 1824)	Rødfotet skogskilpadde; Red-footed Tortoise	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Geoemydidae		
<i>Chinemys reevesi</i> (Gray, 1831) Syn. <i>Mauremys reevesii</i>	Kinesisk trekjølskilpadde; Chinese Pond Turtle	Kun innførsel til innendørs, innelukket hold.
Osteichthyes (Klasse)	Beinfisker; Bony fish	
Cyprinidae	Karpefisker; Cyprinids	
<i>Carassius auratus</i> (L., 1758)	Gullfisk; Goldfish	Kun domestiserte former.
<i>Cyprinus carpio</i> (L., 1758)	Koi-karpe; Koi	Gjelder kun domestiserte former av koi-karper.
Arthropoda	Leddyr; Arthropods	
Arachnida (Klasse)	Edderkopper; Spiders	
Theraphosidae		
Theraposaenae (Underfamilie)	Amerikanske taranteller; New World Tarantulas	
<i>Aphonopelma hentzi</i> (Girard, 1852)	Texas Brown Tarantula	
<i>Aphonopelma seemanni</i> (F.O. P.-Cambridge, 1897)	Striped-knee Tarantula	

<i>Aphonopelma texense</i> (Simon, 1891)	Rio Grande Copper Tarantula	
<i>Chromatopelma cyaneopubescens</i> (Strand, 1907)	Greenbottle Blue Tarantula	
<i>Cyriocosmus elegans</i> (Simon, 1889)	Trinidad Dwarf Tiger Rump	
<i>Euathlus pulcherrimaklaasi</i> (Schmidt, 1991)	Metallic Femur Beauty	
<i>Euathlus truculentus</i> (Ausserer, 1875)	Chilean Beautiful	
<i>Euathlus vulpinus</i> (Karsch, 1880)	Chilean Ocellated	
<i>Eupalaestrus campestratus</i> (Simon, 1891)	Pink Zebra Beauty	
<i>Grammostola aureostriata</i> (Schmidt & Bullmer, 2001)	Chaco Golden Knee	
<i>Grammostola burzaquensis</i> Ibarra, 1946	Argentinean Rose Tarantula	
<i>Grammostola grossa</i> (Ausserer, 1871)	Argentina Giant Tawny Red, Pampas Tawny Red, Giant Tawny Red	
<i>Grammostola iheringi</i> (Keyserling, 1891)	Entre Rios Tarantula	
<i>Grammostola mollicoma</i> (Ausserer, 1875)	Brazilian Giant Tawny Red	
<i>Grammostola pulchra</i> Mello-Leitao, 1921	Brazilian Black Tarantula	
<i>Grammostola rosea</i> (Walckenaer, 1837)	Chilean Rose Hair, Chilean Rose	
<i>Lasiodora difficilis</i> Mello-Leitao, 1921	Fiery Redrump	
<i>Lasiodora klugi</i> (C.L. Koch, 1841)	Baja Scarlet, Scarlet Birdeater, Bahia Scarlet	
<i>Lasiodora parahybana</i> Mello-Leitao, 1917	Brazilian Salmon Pink	
<i>Lasiodorides striatus</i> (Schmidt & Antonelli, 1996)	Brazilian Brown Giant	
<i>Megaphobema robustum</i> (Ausserer, 1875)	Colombian Giant Redleg, Columbian Giant	
<i>Megaphobema velvetosoma</i> Schmidt, 1995	Ecuadorian Brownvelvet Tarantula	
<i>Metriopelma zebratum</i> Banks, 1909	Costa Rican Suntiger Tarantula	
<i>Nhandu chromatus</i> Schmidt, 2004	White Striped Birdeater	
<i>Nhandu coloratovillosus</i> (Schmidt, 1998)	Brazilian Black & White	
<i>Nhandu vulpinus</i> (Schmidt,	Brazilian Giant Blonde	

1998)		
<i>Pamphobeteus antinous</i> Pocock, 1903	Bolivian Blueleg	
<i>Pamphobeteus fortis</i> (Ausserer, 1875)	Colombian Brown	
<i>Pamphobeteus ultramarinus</i> Schmidt, 1995	Ecuadorian Birdeater	
<i>Paraphysa parvula</i> (Pocock, 1903)	Chilean Gold Burst Tarantula	
<i>Paraphysa scrofa</i> (Molina, 1788)	Chilean Copper Tarantula	
<i>Phormictopus cancerides</i> (Latreille, 1806)	Haitian Brown	
<i>Theraphosa apophysis</i> Tinter, 1991	Goliath Pinkfoot, Pinkfoot Goliath	
<i>Theraphosa blondi</i> Latreille, 1804	Goliath Bird Eater	
<i>Thrixopelma ockerti</i> Schmidt, 1994	Peruvian Orange Rump	
<i>Thrixopelma pruriens</i> Schmidt, 1998	Chilean Spiny, Peruvian Green Velvet	
<i>Xenesthis immanis</i> Ausserer, 1875	Colombian Lesserblack	
<i>Xenesthis intermedia</i> Schiapelli & Gerschman, 1945	Amazon Blue Bloom	
Aviculariinae	Amerikanske taranteller; New World Tarantulas	
<i>Avicularia aurantiaca</i> Bauer, 1996	Yellow Banded Pinktoe	
<i>Avicularia avicularia</i> (L., 1758)	Pinktoe Tarantula	
<i>Avicularia bicegoi</i> Mello- Leitao, 1923	Brazilian Pinktoe	
<i>Avicularia braunshauseni</i> Tesmoingt, 1999	Goliath Pinktoe	
<i>Avicularia fasciculata</i> Strand, 1907	Amazon Sapphire Pink Toe	
<i>Avicularia geroldi</i> Tesmoingt, 1999	Brazilian Blue and Red Pinktoe	
<i>Avicularia huriana</i> Tesmoingt, 1996	Ecuadorian Pinktoe	
<i>Avicularia juruensis</i> Mello- Leitao, 1923	Yellow Banded Pinktoe	
<i>Avicularia laeta</i> (C.L. Koch, 1842)	Puerto Rican Treespider, Puerto Rican Pinktoe	
<i>Avicularia metallica</i> Ausserer, 1875	Metallic Pinktoe, Whitetoe	
<i>Avicularia minatrix</i> Pocock, 1903	Venezuelan Red Stripe	

<i>Avicularia purpurea</i> Kirk, 1990	Ecuadorian Purple Tarantula	
<i>Avicularia versicolor</i> Walckenaer, 1837	Antilles Pinktoe	
<i>Ephebopus cyanognathus</i> West & Marshall, 2000	French Guyanan Blue Fang, Blue Fang	
<i>Ephebopus murinus</i> (Walckenaer, 1837)	Skeleton Tarantula	
<i>Ephebopus rufescens</i> West & Marshall, 2000	Burgundy Skeleton	
<i>Ephebopus uatuman</i> Lucas, Silva & Bertani, 1992	Blue Fang	
<i>Tapinauchenius gigas</i> Caporiacco, 1954	Orange Chevron Tarantula	
<i>Tapinauchenius purpureus</i> (Schmidt, 1995)	Purple Treespider	
<i>Tapinauchenius subcaeruleus</i> Bauer & Antonelli, 1997	Metallic Tree	
Eumenophorinae	Afrikanske taranteller; Old World Tarantulas	
<i>Citharischius crawshayi</i> Pocock, 1900	King Baboon	
<i>Hysteroocrates ederi</i> Charpentier, 1995	Guinea Goliath Baboon	
<i>Hysteroocrates gigas</i> Pocock, 1897	Cameroon Red Baboon	
<i>Hysteroocrates hercules</i> Pocock, 1899	Hercules Baboon	
Harpactirinae	Afrikanske taranteller; Old World Tarantulas	
<i>Pterinochilus murinus</i> Pocock, 1897	Mombassa Golden Starburst	
<i>Pterinochilus vorax</i> Pocock, 1897	African Lesser Baboon	
<i>Harpactirella lightfooti</i> Purcell, 1902		
Ornithoconinae	Asiatiske taranteller; Old World Tarantulas	
<i>Haplopelma lividum</i> Smith, 1996	Cobalt Blue	
<i>Haplopelma minax</i> (Thorell, 1897)	Thailand Black tarantula	
Poecilotheriinae	Asiatiske taranteller; Old World Tarantulas	
<i>Poecilotheria fasciata</i> (Latreille, 1804)	Sri-Lankan Ornamental	
<i>Poecilotheria formosa</i> Pocock, 1899	Finely Formed Parachute Spider	

<i>Poecilotheria ornata</i> Pocock, 1899	Fringed Ornamental	
<i>Poecilotheria regalis</i> Pocock, 1899	Regal Parachute Spider	
<i>Poecilotheria rufilata</i> Pocock, 1899	Reddish Parachute Spider	
Selenocosmiinae	Asiatiske taranteller; Old World Tarantulas	
<i>Psalmopoeus cambridgei</i> (Pocock, 1895)	Trinidad Chevron	
Insecta (Klasse)	Insekter; Insects	
Phasmida (Orden)	Pinnedyr; Stick Insects	
Bacillidae		
<i>Bacillus rossius</i> (Rossi, 1790)	Corsican Stick Insect	
<i>Xylica coriacea</i> Redtenbacher, 1906		
Diapheromeridae	Common Walkingsticks	
<i>Lopaphus sphalerus</i> (Redtenbacher, 1908)		
<i>Oreophoetes peruana</i> (Saussure, 1868)		
<i>Phaenopharos khaoyaiensis</i> Zompro, 2000	Khao Stick Insect	
<i>Sceptrophasma hispidulum</i> (Wood-Mason, 1873)	Andamans Stick Insect	
<i>Sipyloidea sipyilus</i> (Westwood, 1859)	Madagascan Stick Insect, Pink Winged Stick Insect	
<i>Tagesoidea nigrofasciata</i> Redtenbacher, 1908	Yellow Umbrella Stick Insect	
Heteropterygidae		
<i>Aretaon asperrimus</i> (Redtenbacher, 1906)	Thorny Stick Insect	
<i>Epidares nolimetangere</i> (Haan, 1842)	Touch Me Not Stick Insect	
<i>Haaniella dehaanii</i> (Westwood, 1859)	De Haan's Haaniella	
<i>Heteropteryx dilatata</i> (Parkinson, 1798)	Jungle Nymph, Malayan Jungle Nymph	
<i>Sungaya inexpectata</i> Zompro, 1996	Sungay Stick Insect	
Phasmatidae		
<i>Carausius morosus</i> Sinéty, 1901	Indian Stick Insect, Laboratory Stick Insect	
<i>Chondrostethus woodfordi</i> Kirby, 1896	Woodford's Stick Insect	
<i>Eurycantha calcarata</i> Lucas, 1869	Giant Spiny Stick Insect	
<i>Eurycantha horrida</i> Boisduval,		

1835		
<i>Eurycnema goliath</i> (Gray, 1834)	Goliath Stick Insect, Regal Stick Insect	
<i>Extatosoma tiaratum</i> (Macleay, 1826)	Giant Prickly Stick Insect, Macleay's Spectre, Spiny Leaf Insect	
<i>Medaura jobrensis</i> Brock & Cliquennois, 2001	Jobra Stick Insect	
<i>Medauroidea extradentata</i> Brunner von Wattenwyl, 1907	Annam Stick Insect	
<i>Neohirasea maerens</i> (Brunner von Wattenwyl, 1907)	Vietnam Prickly Stick Insect	
<i>Parapachymorpha zomproi</i> Fritzsche & Gitsaga, 2000	Zompro's Stick Insect	
<i>Pharnacia sumatrana</i> (Brunner von Wattenwyl, 1907)	Sumatran Stick Insect	
<i>Phobaeticus serratipes</i> (Gray, 1835)	Giant Malayan Stick Insect	
<i>Ramulus nematodes</i> (Haan, 1842)	Great Thin Stick Insect	
<i>Ramulus thaili</i> (Hausleithner, 1985)	Thailand Stick Insect	
<i>Rhaphiderus scabrosus</i> (Percheron, 1829–1838)	Mauritius Rough Stick Insect	
Phylliidae	Leaf Insects and Walking Leaves	
<i>Phyllium bioculatum</i> Gray, 1832	Gray's Leaf Insect, Javanese Leaf Insect	
<i>Phyllium celebicum</i> Haan, 1842	Celebes Leaf Insect	
<i>Phyllium giganteum</i> Hausleithner, 1984	Giant Malaysian Leaf Insect	
<i>Phyllium hausleithneri</i> Brock, 1999	Hausleithner's Stick Insect	
<i>Phyllium siccifolium</i> L., 1758	Linnaeus' Leaf Insect	
Pseudophasmatidae		
<i>Anisomorpha buprestoides</i> (Stoll, 1813)	Florida Stick Insect, Two-Striped Walkingstick	
<i>Anisomorpha paromalus</i> (Westwood, 1859)	Red-striped Stick Insect	
<i>Lamponius guerini</i> (Saussure, 1868)	Guadeloupe Stick Insect	
Blattodea (Orden)	Kakkerlakker; Cockroaches	
Blaberidae		
<i>Blaberus craniifer</i> Burmeister, 1838	Death's Heads Cockroach	

<i>Blaptica dubia</i> Serville, 1839	South American Dubia Cockroach	
<i>Gromphadorhina portentosa</i> (Schaum, 1853)	Madagascar Hissing Cockroach	
Orthoptera (Orden)	Gresshopper, sirisser; Grasshoppers, Crickets, Katydid	
Acrididae	Markgresshopper	
<i>Locusta migratoria</i> (L., 1758)	Vandregresshoppe; Migratory Locust, Ussure	
<i>Schistocerca gregaria</i> Forskål, 1775	Desert Locust	
Gryllidae	Ekte sirisser; Crickets	
<i>Gryllus assimilis</i> (Fabricius, 1775)		
<i>Gryllus bimaculatus</i> De Geer, 1773	African or Mediterranean Field Cricket, Two-Spotted Cricket	
Romaleidae	Lubber Grasshoppers	
<i>Tropidacris collaris</i> (Stoll, 1813)		
Tettigoniidae	Løvgresshopper; Bush Crickets, Katydid	
<i>Ellatodon blanchardi</i> (Brongniart, 1890)		
Mantodea (Orden)	Knelere; Mantises	
Empusidae		
<i>Gongylus gongylodes</i> (L., 1758)		
<i>Idolomantis diabolica</i> (Saussure, 1869)		
Hymenopodidae		
<i>Creobroter gemmatus</i> Stoll, 1813		
<i>Creobroter pictipennis</i> Wood-Mason, 1878		
<i>Hymenopus coronatus</i> (Olivier, 1792)	Malasian Orchid Mantis	
<i>Oxyopsis gracilis</i> Giglio-Tos, 1914		
<i>Pseudocreobotra ocellata</i> (Palisot de Beauvois, 1805)		
<i>Pseudocreobotra wahlbergii</i> Stål, 1871	Spiny Flower Mantis	
Mantidae		
<i>Ceratomantis saussurii</i> (WoodMason, 1876)		
<i>Ceratomantis yunnanensis</i>		

(Zhang, 1986)		
<i>Parasphendale affinis</i> (Giglio-Tos, 1915)		
<i>Parasphendale agrionina</i> (Gerstaecker, 1869)		
<i>Popa spurca</i> (Stål, 1856)	African Twig Mantis	
Coleoptera (Orden)	Biller; Beetles	
Cetoniidae		
<i>Goliathus albosignatus</i> Boheman, 1857		
<i>Goliathus cacicus</i> (Olivier, 1789)	Goliath Beetle	
<i>Goliathus goliatus</i> (L., 1771)		
<i>Goliathus regius</i> Klug, 1835		
<i>Mecynorrhina ugandensis</i> (Moser, 1906)		
<i>Pachnoda marginata</i> (Drury, 1773)	Sun Beetle	
Dynastidae		
<i>Chalcosoma atlas</i> (L., 1758)	Atlas Beetle	
<i>Chalcosoma caucasus</i> Fabricius, 1801	Caucasus Beetle	
<i>Chalcosoma chiron</i> Olivier, 1789		
<i>Chalcosoma moellenkampii</i> Kolbe, 1900		
<i>Dichodontus grandis</i> Ritsema, 1882		
<i>Dynastes grantii</i> Horn, 1870	Southwestern Hercules Beetle	
<i>Dynastes hercules</i> (L., 1758)	Herkulesbille	
<i>Dynastes neptunus</i> Quensel in Schönherr, 1805		
<i>Dynastes tityus</i> L., 1763	Eastern Hercules Beetle	
<i>Eudicella smithii</i> (MacLeay, 1838)		
<i>Megasoma actaeon</i> L., 1758		
<i>Megasoma mars</i> (Reiche, 1852)		
<i>Oryctes gnu</i> Mohnike, 1874		
<i>Xylotrupes gideon</i> (L., 1767)		
Lucanidae	Eikehjorter; Stag Horn Beetles	
<i>Allotopus moellenkampii</i> (Fruhstorfer, 1894)	Golden Stag Beetle	
<i>Allotopus rosenbergi</i> (Vollenhoven, 1872)		
<i>Cyclommatus elaphus</i> Gestro,	Harlequin Beetle	

1881		
<i>Cyclommatus imperator</i> Boileau, 1905		
<i>Cyclommatus metallifer</i> (Boisduval, 1835)		
<i>Cyclommatus pasteuri</i> Ritsema, 1891		
<i>Dorcus alcides</i> (Vollenhoven, 1865)		
<i>Dorcus bucephalus</i> (Perty, 1831)		
<i>Dorcus grandis</i> Didier, 1926		
<i>Dorcus parryi</i> (Thomson, 1862)		
<i>Dorcus titanus</i> (Boisduval, 1835)		
<i>Hexarthrius buqueti</i> (Hope, 1843)		
<i>Hexarthrius mandibularis</i> Deyrolle, 1881		
<i>Hexarthrius parryi</i> Hope, 1842		
<i>Hexarthrius rhinoceros</i> (Olivier, 1789)		
<i>Odontolabis bellicosus</i> (Castelnau, 1837)		
<i>Odontolabis dalmani</i> (Hope & Westwood, 1845)		
<i>Odontolabis lacordairei</i> (Vollenhoven, 1861)		
<i>Odontolabis ludekingi</i> (Vollenhoven, 1861)		
<i>Odontolabis stevensi</i> Thomson, 1862		
<i>Odontolabis striata</i> Deyrolle, 1864		
<i>Odontolabis wollastoni</i> Parry, 1864		
<i>Prosopocoilus astacoides</i> (Hope, 1840)		
<i>Prosopocoilus giraffa</i> Olivier, 1789		
<i>Prosopocoilus inclinatus</i> Motschulsky, 1857		
<i>Prosopocoilus lateralis</i> (Hope & Westwood, 1845)		
<i>Prosopocoilus natalensis</i> (Parry, 1864)		
<i>Prosopocoilus savagei</i> Hope,		

1842		
<i>Prosopocoilus umhangi</i> Fairmaire, 1891		
Tenebrionidae		
<i>Zophobas morio</i> Fabricius, 1776	Kingworm, Superworm	
<i>Tenebrio molitor</i> L., 1758	Stor melbille; Mealworm	
Hymenoptera (Orden)	Årevinger; Ants, Bees and Wasps	
Apidae	Langtungebier; Honeybees and Bumblebees	
<i>Apis mellifera</i> L., 1758	Europeisk honningbie; Western Honey Bee	Til birøktformål.
<i>Bombus terrestris terrestris</i>	Mørk jordhumle	Unntaket gjelder kun mørk jordhumle fra norske bestander av <i>Bombus terrestris terrestris</i> til pollinering i veksthus, og kun dersom det gis melding før innførselen i samsvar med forskriften § 16, jf. § 8.
Diptera (Orden)	Tovinger	
Calliphoridae	Spyfluer	
<i>Calliphora vomitoria</i> (Linnaeus, 1758)	Blue Bottle Fly	
<i>Phaenicia sericata</i> syn. <i>Lucilia sericata</i> (Meigen, 1826)	Sheep Blow Fly	
Chironomidae	Fjærmygg; Chironomids	
<i>Chironomus plumosus</i> (Linnaeus, 1758)	Buzzer Midge	
<i>Chironomus balatonicus</i> (Devai, Wuelker & Scholl, 1983)		
Annelida (rekke)	Leddormer; Annelids	
<i>Dendrobaena rubidus</i>	Stubbemeitemark	
<i>Dendrobaena octaedra</i> (Savigny, 1826)	Mosemeitemark	
<i>Dendrobaena attemsi</i> (Michaelsen, 1902)		
<i>Allolodophora clorotica</i>	Grønnmeitemark	
<i>Lumbricus castaneus</i> (Savigny, 1826)	Løvmeitemark	
<i>Lumbricus festivus</i> (Savigny, 1826)	Mørkmeitemark	
<i>Lumbricus rubellus</i> Hoffmeister, 1843	Skogmeitemark; Red Earthworm	
<i>Lumbricus terrestris</i> Linnaeus, 1758	Stormeitemark; Earthworm	

<i>Octolasion cyaneum</i> (Savigny, 1826)	Blåmeitemark	
<i>Octolasion lacteum</i> (Örley, 1881)	Hvitmeitemark	
<i>Aporrectodea rosea</i> (Savigny, 1826)	Rosameitemark	
<i>Aporrectodea longa</i> (Ude, 1886)	Langmeitemark	
<i>Aporrectodea caliginosa</i> (Savigny, 1826)	Gråmeitemark; Common Earthworm	
<i>Aporrectodea icterica</i> (Savigny, 1826)		
<i>Aporrectodea limicola</i> (Michaelsen, 1890)		
<i>Eisenia fetida</i> (Savigny, 1826)	Kompostmeitemark; Common Brandling Worm	
<i>Eisenia hortensis</i> (Michaelsen, 1890)	Hagemeitemark	
<i>Eisenia andrei</i> Bouché, 1972		
<i>Eiseniella tetraedra</i> (Savigny, 1826)	Bekkemeitemark	

0 Endret ved forskrift 11 mai 2017 nr. 566 (i kraft 15 aug 2017).

Vedlegg III – organismer som krever tillatelse for innførsel etter § 7 andre ledd

Navn på familier og høyere taksonomiske nivå som er skrevet med uthevet tekst i tabellen er å betrakte som overskrifter, og er kun inkludert for å angi systematisk plassering for organismer og organismegrupper som er oppført i vedlegget.

Vitenskaplige navn	Trivialnavn	Merknad
Vertebrata	Virveldyr; Vertebrates	
Actinopterygii (Klasse)	Fisk; Fish	
Amiidae		
<i>Amia calva</i> L., 1766	Hundefisk; Bowfin	
Atherinidae	Silversides	
<i>Labidesthes sicculus</i> (Cope, 1865)	Nordamerikansk stripefisk; Brook Silverside	
Balitoridae		
<i>Barbatula barbatula</i> (L., 1758)	Europeisk smerling; Stone Loach	
Cobitidae	Sandsmettfamilien; Loaches	
<i>Misgurnus</i> spp. Lacepède, 1803	Alle arter væråler; Weatherfishes, Weather Loaches – All species	
<i>Cobitis melanoleuca</i> Nichols,	Sibirsk sandsmett; Siberian	

1925	Spined Loach	
<i>Cobitis taenia</i> L., 1758	Nordlig sandsmett; Spined Loach	
Cyprinidae	Karpefamilien; Minnows and Carps	
<i>Chondrostoma nasus</i> (L., 1758)	Nesling; Nase	
<i>Ctenopharyngodon idella</i> (Valenciennes, 1844)	Gresskarpe; Grass Carp	
<i>Gobio gobio</i> L., 1758	Grundling; Gudgeon	
<i>Hypophthalmichthys molitrix</i> (Valenciennes, 1844)	Sølvkarpe; Silver Carp	
<i>Leucaspis delineates</i> (Heckel, 1843)	Regnlaue; Moderlieschen	
<i>Leuciscus idus</i> (L., 1758)	Vederbuk; Ide	
<i>Pseudorasbora parva</i> Temminck & Schlegels, 1846	Topmouth Gudgeon	
<i>Tinca tinca</i> (L., 1758)	Suter; Tench	Alle former, inkludert gullsuter.
<i>Vimba vimba</i> (L., 1758)	Vimme; Zarte	
<i>Pomoxis</i> spp. Rafinesque, 1818	Crappie – All species	
<i>Carassius auratus</i> (L., 1758)	Gullfisk; Goldfish	Kun villformer.
<i>Cyprinus carpio</i> L., 1758	Karpe; Common Carp	Kun villformer. Gjelder de fire hovedvariantene; skjellkarpe, speilkarpe, radkarpe og lærkarpe.
Channidae		
<i>Channa argus</i> (Cantor, 1842)	Nordlig ormehodefisk; Northern Snakehead	
Osphronemidae	Guramier; Gourami	
<i>Macropodus ocellatus</i> Cantor, 1842	Kinesisk paradisfisk; Round Tail Paradise Fish	
Percidae	Abborfamilien; Perches	
Percidae spp.	Alle arter i abborfamilien; Perches – All species	
Diplomystidae	Velvet Cat Fishes	
Diplomystidae spp.	Alle arter i familien; Velvet Cat Fishes – All species	
Ictaluridae	Dvergmallefamilien; North American Freshwater Catfishes	
Ictaluridae spp.	Alle arter i dvergmallefamilien; North American Freshwater Catfishes – All species	
Tunicata	Kappedyr; Tunicates	
Ascidacea (Klasse)	Sekkdyr; Sea Squirts	

Botryllidae		
<i>Botrylloides violaceus</i> (Oka 1927)	Violet Tunicate	
Arthropoda (Rekke)	Leddyr; Arthropods	
Crustacea (Underrekke)	Krepsdyr; Crustaceans	
Malacostraca (Klasse)	Storkreps; Malacostracans	
Atyidae	Bowfin family	
<i>Atyaephyra desmaresti</i> (Millet, 1831)	Ferskvannssreke; Iberian/European Dwarf Shrimp	
Gecarcinucidae		
<i>Sartoriana spinigera</i> (Wood-Mason, 1871)	Indisk elvekrabbe	
Grapsidae	Marsh Crabs	
<i>Percnon gibbesi</i> (H. Milne Edwards, 1853)	Sally Light Foot Crab	
Palaemonidae	Palemonid Shrimps	
<i>Palaemonetes</i> spp. Heller, 1869	Alle arter kloreker unntatt <i>Palaemon concinnus</i> ; Ghost Shrimps, Glass Shrimps – All species except <i>Palaemon concinnus</i>	
Mollusca (Underrekke)	Bløtdyr; Molluscs	
Bivalvia (Klasse)	Muslinger; Bivalves	
Corbiculidae	Basket Clams	
<i>Corbicula</i> spp. Megerle von Mühlfeld, 1811	Alle arter ferskvannsmuslinger; Basket Clams – All species	
Gastropoda (Klasse)	Snegler; Snails and Slugs	
Neritidae	Nerites	
<i>Theodoxus</i> spp. Montfort, 1810	Alle arter ferskvannssnegl; <i>Theodoxus</i> – All species	
Viviparidae	Sumpsnegler; River Snails	
Viviparidae spp. unntatt <i>Celetaia persculpta</i> (Sarasin & Sarasin, 1898) og <i>Filopaludina sumatrensis</i> (Martens, 1860).	Alle arter sumpsnegler unntatt <i>Celetaia persculpta</i> og <i>Filopaludina sumatrensis</i> ; All species River Snails except <i>Celetaia persculpta</i> and <i>Filopaludina sumatrensis</i>	
Lymnaeidae	Damsnegler; Pond Snails	
Lymnaeidae spp.	Alle arter damsnegler; Pond Snails – All species	
Acroloxiidae	Toppluesnegler; River Limpets	
<i>Acroloxus lacustris</i> (L., 1758)	Lav toppluesnegl; Lake Limpet	
Physidae	Blæresnegler; Bladder Snails	

Physidae spp.	Alle arter skivesnegler, posthornsnegler; Bladder Snails – All species	
Algae	Alger; Algae	
Caulerpaceae		
<i>Caulerpa taxifolia</i> (Vahl) C. Agardh	Morderalge; Caulerpa, Killer Algae	
<i>Caulerpa racemosa</i> (Forsskål) J. Agardh		
Cladophoraceae		
<i>Cladophora aegagrophila</i> Kützinger	Mosekule; Algae Ball	
Rhodymeniaceae		
<i>Rhodymenia pseudopalmata</i> (J.V. Lamouroux) P.C. Silva	Rosy Fan Weed	
Plantae	Planter; Plants	
Ricciaceae	Gaffelmosefamilien	
<i>Ricciocarpos natans</i> (L.) Corda	Svanemat; Purple-fringed Riccia	
<i>Riccia fluitans</i> L.	Vassgaffelmose; Crystalwort	
Pteridophyta (Divisjon)	Karsporeplanter; Ferns	
Azollaceae	Andematbregnefamilien; Mosquito Fern family	
<i>Azolla filiculoides</i> Lam.	Andematbregne; Water Fern	
Salviniaceae		
<i>Salvinia molesta</i> D.S. Mitchell	Giant Salvina	
<i>Salvinia natans</i> (L.) All.	Floating Watermoss	
Lycopodiophyta (Divisjon)	Kråkefotplanter; Lycopods	
Isoetaceae	Brasmegrasfamilien; Quillworts	
<i>Isoetes</i> spp. L.	Alle arter brasmegras; Quillworts – All species	
Angiospermae (Klasse)	Dekkfrøede planter; Flowering Plants	
Acoraceae	Kalmusrotfamilien; Sweet-Flag family	
<i>Acorus calamus</i> L.	Kalmusrot; Sweet Flag	
Araceae	Myrkonglefamilien; Arum family	
<i>Calla palustris</i> L.	Myrkongle; Bog Arum	
<i>Lemna</i> spp. L.	Alle arter i andematslekta; Duckweeds – All species	
<i>Pistia stratiotes</i> L.	Muslingblom; Water Lettuce	
<i>Spirodela polyrrhiza</i> (L.) Schleid	Stor andemat; Greater Duckweed	
<i>Wolffia arrhiza</i> (L.) Horkel ex	Rootless Duckweed	

Wimm.		
Ceratophyllaceae	Hornbladfamilien; Hornwort family	
<i>Ceratophyllum</i> spp. L.	Alle arter i hornbladslekten; Hornworts – All species	
Crassulaceae	Bergknappfamilien; Stonecrop family	
<i>Crassula helmsii</i> (Kirk) Cockayne	Swamp Stonecrop, New Zealand Pygmyweed	
Cyperaceae	Starrfamilien; Sedge family	
<i>Eleocharis</i> spp. R. Br.	Alle arter i sumpsivaksslekten; Sedge family – All species	
Elatinaceae	Evjeblofamilien; Waterwort family	
<i>Elatine triandra</i> Schkuhr	Trefelt evjeblo; Threestamen Waterwort	
Haloragidaceae	Tusenbladfamilien; Watermilfoil family	
<i>Myriophyllum</i> spp. L.	Alle arter i tusenbladslekten; Water milfoils – All species	
Hydrocharitaceae	Froskebittfamilien; Frogbit family	
<i>Stratiotes aloides</i> L.	Vassaloë; Water Soldier	
<i>Egeria densa</i> Planch.	Brasiliansk vasspest; Large- flowered Waterweed	
<i>Elodea</i> spp. Rich	Alle arter i vasspestslekten; Spike Rushes – All species	<i>Elodea nuttallii</i> og <i>Elodea canadensis</i> er forbudt å innføre, jf. vedlegg I.
<i>Hydrilla verticillata</i> (L.f.) Royle	Hydrilla	
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> L.	Froskebitt; Frogbit	
<i>Lagarosiphon major</i> (Ridley) Moss	Curly Waterweed	
<i>Najas</i> spp. L.	Alle arter i havfruegrasslekten; Naiads – All species	
<i>Vallisneria spiralis</i> L.	Tape Grass	
Lentibulariaceae	Blærerotfamilien; Bladderwort family	
<i>Utricularia</i> spp. L.	Alle arter i blærerotslekten; Bladderworts – All species	
Lythraceae	Kattehalefamilien; Loosestrife family	
<i>Trapa natans</i> L.	Vassnøtt; Water Chestnut	
Menyanthaceae	Bukkebladfamilien; Bog Bean family	
<i>Nymphoides peltata</i> (S.G. Gmel.) Kuntze	Sjøgull; Fringed Water-lily, Yellow Floating-heart, Water	

	Fringe	
Nymphaeaceae	Nøkkerosefamilien; Water Lily family	
<i>Nymphaea alba</i> . L.	Hvit nøkkerose; White Waterlily – All species	
Plantaginaceae	Maskeblomstfamilien; Snapdragon family	
<i>Littorella uniflora</i> (L.) Aschers	Tjerngras, Tjønngas; American Shoreweed	
Pontederiaceae	Vannhyasintfamilien; Water Hyacinth family	
<i>Eichhornia crassipes</i> (Mart.) Solms	Vannhyasint; Water Hyacinth	
Potamogetonaceae	Tjernaksfamilien; Pondweed family	
<i>Potamogeton</i> spp. L.	Alle arter i tjernaksfamilien; Pondweed family – All species	
Ranunculaceae	Soleiefamilien; Buttercup family	
<i>Ranunculus aquatilis</i> L.	Kystvasssoleie; Common Water-Crowfoot, White Water-Crowfoot	

Vedlegg IV – organismer som kan settes ut uten tillatelse etter § 11 første ledd bokstav a

Generelt vilkår: Det forutsettes at holdet/utsettingen utøves i samsvar med aktsomhetsplikten i kapittel V og forskriftens øvrige bestemmelser samt med øvrig gjeldende regelverk.

Navn på familier og høyere taksonomiske nivå som er skrevet med uthevet tekst i tabellen er å betrakte som overskrifter, og er kun inkludert for å angi systematisk plassering for organismer og organismegrupper som er oppført i vedlegget.

<i>Vitenskapelige navn</i>	<i>Trivialnavn</i>	<i>Vilkår</i>
Mammalia (Klasse)	Pattedyr; Mammals	
Camelidae	Kameldyr	
<i>Lama glama</i> L., 1758	Lama; Llama	Kun til landbruksformål.
<i>Vicugna pacos</i> L., 1758	Alpakka; Alpaca	Kun til landbruksformål.
Aves (Klasse)	Fugler; Birds	
Dromaiidae	Emu; Emus	
<i>Dromaius novaehollandiae</i> (Latham, 1790)	Emu; Emu	Domestisert. Fra oppdrett. Kun til landbruksformål.
Rheidae	Nanduer; Rheas	
<i>Rhea americana</i> (L., 1758)	Stornandu; Greater Rhea	Domestisert. Fra oppdrett. Kun til landbruksformål.
Actinopterygii (Klasse)	Fisk; Fish	
Cyprinidae	Karpefamilien; Minnows	

	and Carps	
<i>Carassius auratus</i> (L., 1758)	Gullfisk; Goldfish	Domestiserte former. Kun utsetting i hagedam, jf. § 4 bokstav d. Gjelder ikke i hagedam der det er forekomster av truede amfibiearter.
<i>Cyprinus carpio</i> L., 1758	Koikarpe; Common Carp	Domestiserte former. Kun utsetting i hagedam, jf. § 4 bokstav d. Gjelder ikke i hagedam der det er forekomster av truede amfibiearter.
Insecta (Klasse)	Insekter; Insects	
Hymenoptera (Orden)	Årevinger; Ants, Bees and Wasps	
Apidae	Langtungebier;	
<i>Apis mellifera</i> L., 1758	Europeisk honningbie; Western Honey Bee	Til birøktformål.
<i>Bombus terrestris terrestris</i>	Mørk jordhumle; Buff-Tailed Bumblebee	Unntaket gjelder kun utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus, og kun dersom det gis melding til Miljødirektoratet i samsvar med forskriften § 16, jf. § 12.
Diptera (Orden)	Tovinger	
Calliphoridae	Spyfluer	
<i>Calliphora vomitoria</i> (Linnaeus, 1758)	Blue Bottle Fly	
<i>Phaenicia sericata</i> syn. <i>Lucilia sericata</i> (Meigen, 1826)	Sheep Blow Fly	
Chironomidae	Fjærmygg; Chironomids	
<i>Chironomus plumosus</i> (Linnaeus 1758)	Buzzer midge	
<i>Chironomus balatonicus</i> (Devai, Wuelker & Scholl, 1983)		
Annelida (Rekke)	Leddormer	
<i>Dendrobaena rubidus</i> syn. <i>Dendrobaena rubida</i> (Savigny, 1826)	Stubbemeitemark; Jumbo red worms, Wigglers	
<i>Dendrobaena octaedra</i> (Savigny, 1826)	Mosemeitemark	
<i>Dendrobaena attemsi</i> (Michaelsen, 1902)		
<i>Allolodophora clorotica</i>	Grønnmeitemark	
<i>Lumbricus castaneus</i> (Savigny, 1826)	Løvmeitemark	

<i>Lumbricus festivus</i> (Savigny, 1826)	Mørkmeitemark	
<i>Lumbricus rubellus</i> Hoffmeister, 1843	Skogmeitemark; Red Earthworm	
<i>Lumbricus terrestris</i> Linnaeus, 1758	Stormeitemark; Earthworm	
<i>Octolasion cyaneum</i> (Savigny, 1826)	Blåmeitemark	
<i>Octolasion lacteum</i> (Örley, 1881)	Hvitmeitemark	
<i>Aporrectodea rosea</i> (Savigny, 1826)	Rosameitemark	
<i>Aporrectodea longa</i> (Ude, 1886)	Langmeitemark	
<i>Aporrectodea caliginosa</i> (Savigny, 1826)	Gråmeitemark; Common Earthworm	
<i>Aporrectodea icterica</i> (Savigny, 1826)		
<i>Aporrectodea limicola</i> (Michaelsen, 1890)		
<i>Eisenia fetida</i> (Savigny, 1826)	Kompostmeitemark; Common Brandling Worm	
<i>Eisenia hortensis</i> (Michaelsen, 1890)	Hagemeitemark	
<i>Eisenia andrei</i> Bouché, 1972		
<i>Eiseniella tetraedra</i> (Savigny, 1826)	Bekkemeitemark	

Vedlegg V – organismer som krever tillatelse for utsetting etter § 11 første ledd bokstav c og f

Det kreves ikke tillatelse hvis planten i liten grad kan påregnes å spre seg utenfor området, og det er klart at spredningen ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold.

Krav om tillatelse gjelder ikke utsetting av kultivarer eller varieteter, eksempelvis sterile varianter, som ikke kan medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold.

Navn på familier og høyere taksonomiske nivå som er skrevet med uthevet tekst i tabellen er å betrakte som overskrifter, og er kun inkludert for å angi systematisk plassering for organismer og organismegrupper som er oppført i vedlegget.

Vitenskapelige navn	Trivialnavn	Merknad
Plantae	Planter; Plants	
Aceraceae	Lønnefamilien; Maple family	
<i>Acer pseudoplatanus</i> L.	Platanlønn; Sycamore	Kravet om tillatelse gjelder ikke ved utsetting i sentrumssoner, jf. SSBs definisjon og kart for slike

		områder.
Adoxaceae	Moskusurtfamilien; Elderberry family, Moscatel family	
<i>Sambucus racemosa</i> L.	Rødhyll; Red Elderberry	
Apocynaceae	Gravmyrtfamilien; Milkweed family	
<i>Vinca minor</i> L.	Gravmyrt; Lesser Periwinkle	
Asteraceae	Kurvplantefamilien; Aster family, Sunflower family	
<i>Petasites hybridus</i> (L.) G. Gaertn., B. Mey. & Scherb.	Legepestrot; Pestilence Wort	
<i>Petasites japonicus</i> ssp. <i>giganteus</i> (Siebold & Zucc.) Maxim.	Japanpestrot; Giant Butterbur	
Balsaminaceae	Springfrøfamilien; Balsam family	
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	Mongolspringfrø; Small Balsam, Small-flowered Touch-me-not	
Caprifoliaceae	Kaprifolfamilien; Honeysuckle family	
<i>Lonicera involucrata</i> (Richardson) Banks ex Spreng.	Skjermleddved; Twinberry Honeysuckle	
<i>Lonicera tatarica</i> (L.)	Tatarleddved; Tartarian Honeysuckle	
Cornaceae	Kornellfamilien; Dogwood family	
<i>Swida alba</i> (L.) Opiz syn. <i>Cornus alba</i> L.	Sibirkornell; Tartar dogwood	
Crassulaceae	Bergknappfamilien; Stonecrop family	
<i>Phedimus hybridus</i> syn. <i>Sedum hybridum</i> L.	Sibirbergknapp; Hybrid stonecrop	Kravet om tillatelse gjelder kun ved utsetting på grønne tak i kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet i Østfold, Akershus, Oslo, Vestfold, Hedmark, Oppland, Buskerud og Telemark fylker. Utsetting på grønne tak i andre deler av landet krever ikke tillatelse. Utsetting i andre områder enn grønne tak er forbudt, jf. § 9 og vedlegg I.
<i>Phedimus spurius</i> syn. <i>Sedum spurium</i> M. Bieb	Gravbergknapp; Caucasian Stonecrop, Dragon's Blood Sedum, Two-row Stonecrop	Kravet om tillatelse gjelder kun ved utsetting på grønne tak i i kommuner med forekomst av naturtypen åpen grunnlendt kalkmark i Oslofeltet i Østfold,

		Akershus, Oslo, Vestfold, Hedmark, Oppland, Buskerud og Telemark fylker. Utsetting på grønne tak i andre deler av landet krever ikke tillatelse. Utsetting i andre områder enn grønne tak er forbudt, jf. § 9 og vedlegg I.
Fabaceae	Erteblomstfamilien; Legume family, Pea family	
<i>Robinia pseudoacacia</i> (L.)	Robinia; Black Locust	
Papaveraceae	Valmuefamilien; Poppy family	
<i>Corydalis solida</i> (L.) Clairv.	Hagelerkespore; Spring Fumewort	
Pinaceae	Furufamilien; Pine family	
<i>Larix decidua</i> (Mill)	Europalerk; European Larch, Alpine Larch	
<i>Picea sitchensis</i> (Bong.) Carrière	Sitkagran; Sitka Spruce	
<i>Pinus mugo</i> ssp. <i>mugo</i> (Turra)	Buskfuru; Dwarf Mountain Pine	Kravet om tillatelse gjelder kun kommuner med A- eller B-lokaliteter av sanddynemark eller kystlynghei.
<i>Tsuga heterophylla</i> (Raf.) Sarg	Vestamerikansk hemlokk; Western hemlock, Pasific hemlock	
Ranunculaceae	Soleiefamilien; Buttercup family, Crowfoot family	
<i>Clematis alpina</i> (L.) Mill.	Alperanke; Alpine Virgin's-bower	Krav om tillatelse gjelder kun i Øyer kommune, Oppland.
Rosaceae	Rosefamilien; Rose family	
<i>Alchemilla mollis</i> (Buser) Rothm.	Praktmarikåpe; Garden Lady's-mantle	
<i>Amelanchier alnifolia</i> (Nutt.) M. Roem	Taggblåhegg, heggstøtmispel; Saskatoon, Pacific Serviceberry, Western Serviceberry, Alder-leaf Shadbush, Dwarf Shadbush, Western Juneberry	
<i>Amelanchier lamarekii</i> F.G. Schroed	Kanadablåhegg, lamarkstøtmispel; Juneberry, Snowy mespilus	
<i>Amelanchier spicata</i> (Lam.) Koch	Blåhegg, junisøtmispel; Low Juneberry	
<i>Cotoneaster horizontalis</i> Decne.	Krypmispel; Wall Cotoneaster	
<i>Cotoneaster lucidus</i> Schltdl.	Blankmispel; Shiny Cotoneaster	

<i>Cotoneaster moupinensis</i> Franch.	Mørkmispel; Moupin Cotoneaster	
<i>Cotoneaster tomentosus</i> (Aiton) Lindl.	Filtmispel; Brickberry Cotoneaster	
<i>Filipendula camtschatica</i> (Pall) Maxim.	Kjempemjødurt; Kamchatka Meadowsweet	
<i>Prunus serotina</i> (Ehrh.)	Romhegg; Black Cherry	
<i>Sorbus mougeotii</i> Soy.-Will. & Godr.	Alpeasal; Mougeot's Whotebeam	
Violaceae	Fiolfamilien; Violet family	
<i>Viola odorata</i> L.	Marsfiol; Sweet Violet	Krav om tillatelse gjelder kun i Akershus, Buskerud, Hedmark, Hordaland, Nord-Trøndelag, Oppland, Oslo, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag, Telemark, Vestfold og Østfold fylker.

Merknader

Til § 1. Formål

Bestemmelsen sammenfatter formålet med forskriften og gjenspeiler at forskriften inneholder en rekke forebyggende tiltak for å hindre at fremmede organismer skader naturmangfoldet.

Til § 2. Stedlig virkeområde

Bestemmelsen slår fast at forskriften gjelder for norsk landterritorium og Norges territorialfarvann, jf. naturmangfoldloven § 2 første ledd. I tillegg er den gjort gjeldende for Jan Mayen, jf. naturmangfoldloven § 2 andre ledd og lov om Jan Mayen § 2 tredje ledd. Forskriften er gjort gjeldende for Jan Mayen fordi lov om Jan Mayen og forskrift 11. august 1978 nr. 3875 om forvaltning av vilt og ferskvannsfisk på Svalbard og Jan Mayen § 17 kun regulerer utsetting av ferskvannsfisk og vilt. Forskrift 19. november 2010 nr. 1456 om fredning av Jan Mayen naturreservat gir videre forbud mot innførsel og utsetting av plante- og dyrearter, jf. § 4 pkt. 2.2, men omfatter ikke hele Jan Mayen, jf. lov om Jan Mayen § 2. Forskriften gjøres derfor gjeldende for Jan Mayen for å sikre at alle områdene er underlagt regulering når det gjelder innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer. De bestemmelser i forskriften § 13 som er hjemlet i viltloven gjelder også på Jan Mayen. Innførsel, utsetting og flytting av organismer på Svalbard reguleres av lov 15. juni 2001 nr. 79 om miljøvern på Svalbard § 26 og § 27.

Til § 3. Saklig virkeområde og forholdet til annet regelverk

Første ledd presiserer hva forskriften tematisk omfatter. I likhet med naturmangfoldloven er virkeområdet i forskriften forskjellig for tilsiktet *innførsel* (gjelder for «organismer») og tilsiktet *utsetting* (gjelder for «fremmede organismer»), jf. bl.a. forskriften § 6 og § 10. Forskriftens virkemidler for å bekjempe *utisiktet innførsel og spredning* retter seg mot fremmede organismer, jf. kapittel V.

Andre ledd avgrenser mot aktiviteter som saklig sett kan omfattes av forskriftens virkeområde, men som er unntatt fra forskriftens virkeområde.

Bokstav d): Forskriften regulerer innesluttet hold av vilt som angitt i forskriften § 13, men gjelder ikke ved hold av vilt for øvrig, som reguleres under viltloven, jf. viltloven § 7. Hold i viltlovens forstand kan være omfattet av naturmangfoldlovens definisjon av utsetting, men hold av

viltarter skal fortsatt reguleres under viltloven, jf. forutsetningene i Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 401.

Bokstav e og f): Forskriften gjelder ikke ved gjenutsetting av viltlevende marine organismer som er unntatt fra ilandføringsplikten etter lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 15. Dette betyr at lovlig utslipp av for eksempel kongekrabbe ikke vil være omfattet av forskriften. Dette følger av forutsetningene i Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 180, hvor det sies at forvaltning av organismer som har vandret inn av seg selv i sjøområder under norsk jurisdiksjon, for eksempel kongekrabbe, skal skje i henhold til havressurslova. Forskriften gjelder heller ikke ved regulær ilandføring (innførsel) av marine organismer som ledd i en landing av fangst som er underlagt oppgaveplikt i medhold av havressurslova § 39, jf. forutsetningene i Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 400.

Bokstav h): Innførsel og utsetting av vanlig forekommende husdyr som ikke anses å utgjøre en økologisk risiko er unntatt fra forskriftens virkeområde. Ved utsetting av disse artene gjelder kun forskriftens alminnelige krav til aktsomhet, jf. *andre setning*. Det følger av naturmangfoldloven § 29 femte ledd at «*nærmere bestemte husdyr*» er unntatt fra kravet om innførselstillatelse. Videre følger det av forarbeidene til naturmangfoldloven at kravet om utsettingstillatelse etter § 30 første ledd bokstav a ikke skal omfatte «*nærmere bestemte husdyr*». Det er foretatt enkelte presiseringer mht. rekkevidden av unntaket fra forskriftens virkeområde, bl.a. at det kun gjelder domestiserte former for de av artene som forekommer både i viltlevende og domestiserte former. Mht. hund og katt betyr dette at dersom det har forekommet innkrysning med ikke-domestiserte individer av hhv. slektene *Canis* og familien Felidae, regnes ikke den aktuelle hunden eller katten som domestisert. Det samme gjelder svin.

Bokstav j): innførsel og omsetning til – og utsetting av planter i – botaniske hager er unntatt fra forskriftens virkeområde forutsatt at dette skjer i samsvar med forskriftens alminnelige krav til aktsomhet i § 18 og § 19, samt kravene til internkontroll i § 26. En botanisk hage omfatter hager som blir anlagt vesentlig av hensyn til vitenskapelige botaniske studier og for å skaffe materiale til den botaniske undervisningen.

Til § 4. Definisjoner

Definisjonene i *bokstav a til c, e, g, h, j og m* gjengir definisjonene i naturmangfoldloven § 3. For en nærmere beskrivelse av disse, se forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp.nr.52 (2008–2009) s. 371 til 374). Definisjonen av «vassdrag» er hentet fra lakse- og innlandsfiskloven § 5.

Nye begreper som er definert er «hagedam», «mikroorganismer», «organisme av stedegen stamme» og «vektor». Definisjonen av hagedam i *bokstav d* sier noe om hva slags type innretning det er snakk om, angir formålet med holdet (prydformål), og inneholder krav til rømningssikkerhet som går både på dammens fysiske plassering og beskaffenhet. Definisjonen er ikke begrenset til å gjelde hagedammer i private hager. Definisjonen av «organisme av stedegen stamme» i *bokstav i* er tatt inn for å presisere at unntaket i forskriften § 10 bokstav b gjelder organismer som har sitt opphav fra den opprinnelige, lokale bestanden på stedet.

Til § 5. Forbud mot innførsel

Bestemmelsen innfører forbud mot innførsel av organismer som er oppført i vedlegg I. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd tredje punktum, som sier at det kan fastsettes forbud mot innførsel av bestemte organismer hvis det anses nødvendig for å unngå vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold. De artene som er ført opp i vedlegg I er oppført bl.a. på bakgrunn av at de er vurdert til å utgjøre svært høy eller høy økologisk risiko i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*.

Til § 6. Krav om tillatelse ved innførsel

Bestemmelsen gjengir naturmangfoldlovens hovedregel om at innførsel av alle organismer krever tillatelse etter loven, jf. naturmangfoldloven § 29 første ledd. Bestemmelsen må ses i lys av unntakene i § 7.

Annet ledd første punktum gir føringer om at det ved søknadsbehandlingen skal legges særlig vekt på om den omsøkte organismen og eventuelle følgeorganismer kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Dette er i tråd med de formål som søkes oppnådd med forskriften. Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven § 8 til § 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og at vurderingen skal fremgå av beslutningen. Prinsippene i naturmangfoldloven § 8 til § 12 skal dermed legges til grunn som retningslinjer ved søknadsbehandlingen, og vurderingene knyttet til disse bestemmelsene skal framgå av vedtaket.

Annet ledd andre punktum bygger på naturmangfoldloven § 29 tredje ledd og § 30 tredje ledd, som inneholder en skranke mot å gi tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen eller utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold. Bestemmelsens setter en absolutt skranke for forvaltningens skjønnsutøving ved avgjørelse av om tillatelse skal gis eller ikke, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 400 og 402. Dersom det er tale om vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet, inntre skranken selv om det ikke er sannsynlighetsovervekt for at følgene vil inntre, jf. formuleringen «grunn til å anta».

Når det gjelder innførsel av mørk jordhumle (*Bombus terrestris terrestris*) fra norske bestander til pollinering i veksthus er det gjort unntak fra kravet om tillatelse for innførsel, jf. § 7 første ledd bokstav a, jf. vedlegg II. Slik innførsel krever i stedet melding, jf. § 8. Kravet om tillatelse for innførsel gjelder imidlertid innførsel av mørk jordhumle som *ikke er fra norske bestander*. Det vil gis tillatelse til innførsel og bruk av utenlandsk mørk jordhumle til pollinering i veksthus fra om lag 15. november til 15. februar *dersom norsk mørk jordhumle ikke dekker etterspørselen*. Det vil da ikke stilles krav om at veksthuset sikres mot rømning med nett.

Til § 7. Unntak fra krav om tillatelse ved innførsel

Bestemmelsen gjør unntak fra kravet om tillatelse for en rekke organismer og organismegrupper, og inneholder både unntak som er direkte nedfelt i loven, og unntak som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven § 29 fjerde og femte ledd.

Etter *første ledd bokstav a* kan organismer som er oppført i vedlegg II innføres uten tillatelse såfremt de vilkår som følger av vedlegget følges. I vedlegg II er det oppført bl.a. en rekke insekter og edderkoppdyr som har liten sjanse til overlevelse i norsk natur (hobbydyr), samt en rekke kjæledyr, bl.a. papegøyer og hamster, jf. forutsetningene i Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 401. Dyr til bruk i pelsdyroppdrett (mink, sølvrev og blårev) er også oppført, da selve innførselen av disse artene ikke forventes å medføre negative effekter for naturmangfoldet.

Første ledd bokstav b gjør et generelt unntak for landlevende planter i tråd med naturmangfoldloven § 29 femte ledd.

Første ledd bokstav c gjør unntak fra kravet om innførselstillatelse for alle varmekrevende ferskvannsorganismer til bruk for pryddformål i innendørs akvarier «*som er innrettet slik at organismer ikke kan slippe ut*». Dette er innførsel til innesluttet bruk, dvs. hold som ikke utløser krav om utsettingstillatelse, jf. definisjonen av utsetting. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd andre punktum. Unntaket er begrunnet i at faren for utslipp er liten, og at det er liten sannsynlighet for at slike organismer vil overleve i norsk natur dersom de slipper ut. Aktsomhetsreglene nedfelt i kapittel V og krav om melding anses å ivareta hensynet til biologisk mangfold når det gjelder innførsel av disse organismene, jf. tredje ledd og § 8.

Første ledd bokstav d gjør unntak fra kravet om innførselstillatelse for marine planter, virvelløse dyr og fisk som utelukkende skal holdes i lukkede beholdere på land og som er innrettet slik at organismer ikke kan slippe ut, dvs. beholdere uten avløp og som renses slik at ikke

sykdomsagens eller kjønnsprodukter slippes ut. Dette er innførsel til innesluttet bruk, dvs. hold som ikke utløser krav om utsettingstillatelse, jf. definisjonen av «*utsetting*». Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd andre punktum. I stedet for krav om tillatelse ved innførsel av slike organismer, inneholder forskriften spesifikke aktsomhetskrav samt krav om melding ved første gangs innførsel av disse organismene, jf. tredje ledd og § 8.

Første ledd bokstav e gjør unntak fra kravet om tillatelse for mikroorganismer. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd andre punktum, som fastslår at det kan gis forskrift om at grupper av organismer kan innføres uten tillatelse. Dette vurderes som tilrådelig da innførsel av mikrobiologiske produkter er omfattet av eksisterende regulering under produktkontrollloven. Det kan imidlertid være aktuelt å kreve tillatelse for, eller forby, innførsel av mikroorganismer etter forskrift om fremmede organismer ved oppføring i vedlegg I eller vedlegg V dersom ny kunnskap tilsier at innførsel medfører risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. Aktsomhetskravene i kapittel V vil gjelde ved innførsel av mikroorganismer, jf. tredje ledd.

Første ledd bokstav f gjør et generelt unntak for biologiske plantevernmidler som det er gitt tillatelse til innførsel av i, eller i medhold av, annet lovverk. Dette følger av naturmangfoldloven § 29 femte ledd andre punktum.

Første ledd bokstav g gjør unntak fra kravet om tillatelse for innførsel av sopp og alger til bruk som menneskemat. Unntaket omfatter ikke innførsel til bruk i akvakultur. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd andre punktum. Begrepet sopp omfatter også lav, jf. definisjonen i naturmangfoldloven § 3 bokstav m.

Andre ledd innfører krav om tillatelse for innførsel av bestemte organismer som er ført opp i forskriftens vedlegg III. Dette er organismer som ellers er unntatt fra kravet om tillatelse ved de generelle unntakene i første ledd. Kriteriene for oppføring i vedlegg III er at det foreligger indikasjoner på risiko for det biologiske mangfold, men at det enten mangler tilstrekkelig dokumentasjon for oppføring på forbudsliste (vedlegg I), eller at den identifiserte risikoen ikke bør medføre et totalforbud mot innførsel.

Tredje ledd presiserer at innførsel skal skje i tråd med kravene til aktsomhet i kapittel V.

Til § 8. Krav om melding ved innførsel

Bestemmelsen fastsetter at den som innfører organismer som etter § 7 første ledd bokstav c eller d er unntatt fra kravet om tillatelse (varmekrevende akvarieorganismer som lever i ferskvann og marine planter, virvelløse dyr og fisk til innesluttet bruk), eller mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav a, jf. vedlegg II, skal gi melding til Miljødirektoratet, jf. naturmangfoldloven § 29 fjerde ledd.

Bestemmelsen slår fast at det kun er mørk jordhumle (*Bombus terrestris terrestris*) «*fra norske bestander*» som krever melding i stedet for tillatelse, jf. også § 7 første ledd bokstav a, jf. vedlegg II og vilkårene for unntak fra kravet om tillatelse. Formålet med innførselen må være pollinering i veksthus. Innførsel med utsetting i veksttunneller og på frimark som formål, er ikke omfattet av unntaket i § 7 første ledd bokstav a, jf. også vilkårene i vedlegg II, og krever dermed tillatelse og ikke bare melding. Bestemmelsen slår videre fast at meldingen skal gis i samsvar med kravene i § 16.

Til § 9. Forbud mot utsetting og omsetning

Utsetting og omsetning av organismer som er oppført i vedlegg I er forbudt. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 30 andre ledd. Forbudet gjelder alle områder (med unntak for botaniske hager som er unntatt forskriftens virkeområde, jf. § 3 andre ledd bokstav j), herunder private hager, parkanlegg og andre dyrkede områder, samt nærings- og transportutbyggingsområder.

Til § 10. Krav om tillatelse ved utsetting

Bestemmelsen innebærer i praksis en hovedregel om krav om tillatelse ved utsetting av alle fremmede organismer. *Første ledd bokstav a* om utsetting av vilt, gjengir naturmangfoldloven § 30 første ledd bokstav b, mens *første ledd bokstav b*, om utsetting av organismer i sjø og vassdrag, gjengir naturmangfoldloven § 30 første ledd bokstav c.

Første ledd bokstav c innfører et krav om tillatelse for utsetting av øvrige fremmede organismer, jf. definisjonen i forskriften § 4 bokstav c. Bestemmelsen gjelder bl.a. for utsetting av landlevende planter i områder som ikke er unntatt etter forskriften § 11, sopp, insekter og andre virvelløse dyr, og er hjemlet i naturmangfoldloven § 30 andre ledd, som åpner for at man kan stille krav om tillatelse for utsetting av organismer som ikke forekommer naturlig på stedet. Bestemmelsen er begrunnet med at lokale bestander fra de nevnte organismegruppene har et like stort behov for beskyttelse bl.a. mot innkrysning med individer med en annen opprinnelse som vilt og organismer i sjø og vassdrag, og at det kan være skadelig for det lokale naturmangfoldet om man for eksempel setter ut en ny art på et sted der den ikke finnes fra før, selv om arten lever naturlig i andre deler av Norge. Bestemmelsen må ses i lys av unntakene i § 11.

Om en organisme er «fremmed» eller «stedegen», dvs. tilhører en art eller bestand som «forekommer naturlig på stedet», avgjør om en utsetting utløser krav om tillatelse etter forskriften. I Ot.prp.nr.52 (2008–2009), side 402, heter det at det med uttrykket «på stedet» menes der hvor utsettingen skjer; hvor stor omkrets som skal medregnes må vurderes konkret, og vil bl.a. avhenge av i hvilket område organismene antas å ville spre seg. Når man vurderer hvorvidt en organisme forekommer naturlig på stedet, må man også se på hvilket leveområde vedkommende art eller bestand har hatt over en lengre periode. Dette er forhold det vil være naturlig å ta utgangspunkt i når man vurderer hvor, for eksempel, en karplante kan settes ut uten tillatelse etter forskriften.

Etter § 10 første ledd bokstav c vil det alltid kreves tillatelse i de tilfellene arten eller bestanden man ønsker å sette ut ikke finnes naturlig på stedet. Det vil også kreves tillatelse der arten finnes naturlig på stedet, dersom det er grunn til å anta at de individene av denne arten man ønsker å sette ut kan ha en annen genetisk sammensetning enn de som finnes på stedet fra før. Forskjeller i genetisk sammensetning som er naturlig forekommende innen en bestand, vil likevel ikke utløse krav om tillatelse.

Utsetting av mørk jordhumle (*Bombus terrestris terrestris*) fra norske bestander til pollinering i veksthus er etter § 11 første ledd bokstav a, jf. vedlegg IV, unntatt fra kravet om tillatelse, og krever i stedet melding, jf. § 12. Kravet om tillatelse for utsetting i § 10 bokstav c omfatter imidlertid utsetting av mørk jordhumle som ikke er fra norske bestander. Det vil gis tillatelse til innførsel og bruk av utenlandsk mørk jordhumle til pollinering i veksthus fra om lag 15. november til 15. februar *dersom norsk mørk jordhumle ikke dekker etterspørselen*. Det vil da ikke stilles krav om at veksthuset sikres mot rømning med nett.

Annet ledd angir vurderingstemaet for søknader etter forskriften, og øvre terskel for når det kan gis tillatelse. Bestemmelsen er likelydende med § 6 annet ledd som gjelder krav om tillatelse ved innførsel, og det vises til merknadene for § 6 annet ledd over.

I *tredje ledd* er det presisert at utsetting i sjø og vassdrag til kultiveringsformål krever tillatelse etter lakse- og innlandsfiskloven.

Til § 11. Unntak fra krav om tillatelse ved utsetting

Første ledd bokstav a: Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 31 andre ledd, som fastslår at det kan gis forskrift om at nærmere angitte organismer kan settes ut uten særskilt tillatelse hvis utsettingen ikke kan påregnes å medføre fare for uheldige følger for det biologiske mangfold. Bestemmelsen gjør unntak fra kravet om tillatelse for organismer som er oppført i vedlegg IV når utsettingen tilfredsstiller de vilkår som følger av vedlegget. Vedlegget inneholder bl.a. enkelte pattedyr som tillates utsatt til landbruksformål, en rekke arter meitemark som brukes bl.a. som agn og to arter fisk som tillates satt ut i hagedam (gullfisk og koikarpe).

Første ledd bokstav b: Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav c. «*Private hager*» omfatter opparbeidede hager av begrenset størrelse i tilknytning til private boliger og fritidshus. Unntaket gjelder kun når det er private hageeiere, og ikke profesjonelle aktører innen grøntanleggssektoren, som står for utsettingen, jf. Prop.62 L (2013–2014) (Endringer i naturmangfoldloven) side 18.

Første ledd bokstav c gir unntak fra kravet om tillatelse ved utsetting av vitenskapelig risikovurderte landlevende planter i parkanlegg og andre dyrkede områder, samt transport- og næringsutbyggingsområder. Unntaket omfatter ikke planter oppført i vedlegg V (organismer som ikke kan settes ut uten tillatelse), som likevel krever tillatelse. Dette er arter som kan utgjøre en risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, men der risikoen ikke er av en karakter som bør medføre oppføring i vedlegg I (organismer som det er forbudt å sette ut), eller der det mangler tilstrekkelig dokumentasjon for oppføring i vedlegg V.

Første ledd bokstav d gir unntak fra kravet om tillatelse ved utsetting av landlevende planter fra norske bestander som ikke er vitenskapelig risikovurderte i de nevnte områdene. Dette innebærer at det for landlevende planter som ikke er fra norske bestander og som ikke er vitenskapelig risikovurderte er et generelt krav om tillatelse for utsetting i de nevnte områdene.

Med «*vitenskapelig risikovurderte*» landlevende planter og landlevende planter som «*ikke er vitenskapelig risikovurderte*» menes at planten har blitt/ikke har blitt vitenskapelig vurdert med hensyn til mulige uheldige følger for naturmangfoldet, for eksempel av Artsdatabanken (Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012, eller senere utgaver) eller av andre liknende forskningsmiljøer. Vurderingen skal være offentlig tilgjengelig og skriftlig for at planten skal regnes som vitenskapelig risikovurdert.

Begrepet «*parkanlegg og andre dyrkede områder*» i bokstav c og d er hjemlet i naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav d. Begrepet «*parkanlegg*» må ses i lys av begrepet «*private hager*». Parkanlegg omfatter parker, kirkegårder, kulturhistoriske grøntanlegg mv. Områder som er viktige for biologisk mangfold, for eksempel områder med registreringer av naturtypen parklandskap etter DN-håndbok 13 *Kartlegging av naturtyper og verdisetting av biologisk mangfold*, vil ikke være omfattet av begrepet. Med «*dyrkede områder*» menes særlig dyrket mark i innmark, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009), side 403.

Unntaket for utsetting i transport- og næringsutbyggingsområder er hjemlet i naturmangfoldloven § 31 andre ledd. Begrepet «*transport- og næringsutbyggingsområder*» i bokstav c og d er hentet fra Naturtyper i Norge (NiN)¹ og omfatter områder som ikke har intakte økosystemer og er områder som ofte har lite biologisk mangfold. «*Transportutbyggingsområder*» omfatter vegbane med fast dekke, vegens sideområder, jernbane, flyplass og havn. «*Næringsutbyggingsområder*» omfatter energiutbyggingsområder (landområde som tilfredsstiller definisjonen av konstruert fastmark, hvis hovedformål er energiproduksjon, inkluderer for eksempel faste installasjoner som kraftverk, damanlegg, vindmølleparker, transformatorstasjoner), næringsutbyggingsområder (område hovedsakelig bygd ut for industri- og handelsvirksomhet, inkl. administrasjonsbygninger) samt områder regulert til offentlige formål (kommunehus, skoler, sykehus, sykehjem mv.).

Første ledd bokstav e gjør unntak fra kravet om tillatelse for biologiske plantevernmidler som det er gitt tillatelse til utsetting av i eller i medhold av annet lovverk, jf. naturmangfoldloven § 31 første ledd bokstav e.

Første ledd bokstav f gjør unntak for mikroorganismer. Bestemmelsen er hjemlet i naturmangfoldloven § 31 andre ledd. Dette er vurdert som tilrådelig da utsetting av mikrobiologiske produkter og utslipp av mikroorganismer er omfattet av eksisterende regulering under produktkontrollloven og forurensningsloven. Det kan imidlertid være aktuelt å kreve tillatelse for, eller forby, utsetting av bestemte mikroorganismer ved oppføring på vedlegg I eller vedlegg V, dersom ny kunnskap tilsier at innførsel eller utsetting medfører fare for uheldige følger for det biologiske mangfold.

Første ledd bokstav g gjør unntak fra kravet om tillatelse for utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av i medhold av lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur, jf. naturmangfoldloven § 30 første ledd bokstav c. Unntaket omfatter ikke organismer som det ikke er gitt særskilt tillatelse for.

Første ledd bokstav h gjør unntak fra krav om tillatelse for utsetting av rensefisk i akvakulturanlegg.

Første ledd bokstav i gjør unntak fra kravet om tillatelse ved utsetting av organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av under lakse- og innlandsfiskloven § 7 og § 10. Dette kan være tillatelse til utsetting for kultiveringsformål, og tillatelse til fysiske tiltak i vassdrag, for eksempel laksetrappes, som medfører spredning av fremmede organismer.

Andre ledd viderefører Miljødirektoratets adgang til å iverksette *utsetting* av vilt som direktoratet har iverksatt innfanging av etter forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfanging og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlig formål (innfangingsforskriften), vedtatt under viltloven. Etter ikrafttreden av forskrift om fremmede organismer, vil innfanging av vilt fortsatt reguleres under innfangingsforskriften, mens utsetting reguleres av forskrift om fremmede organismer, jf. innfangingsforskriften, jf. § 40 femte ledd.

Tredje ledd presiserer at utsetting etter første og tredje ledd skal utføres i samsvar med kravene til aktsomhet i kapittel V.

- 1 Fra Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge – Teoretisk grunnlag, prinsipper for inndeling og definisjoner. Naturtyper i Norge versjon 1.0 Artikkel 1: 1–210 (fra vedlegg 2 tabell 1).

Til § 12. Krav om melding ved utsetting av mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus

Bestemmelsen fastsetter at den som setter ut mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus uten tillatelse etter § 11 første ledd bokstav a, jf. vedlegg IV, skal i samsvar med § 16 gi Miljødirektoratet melding før utsettingen finner sted. Når det gjelder tolkningen av vilkårene «*mørk jordhumle fra norske bestander til pollinering i veksthus*» er disse nærmere forklart i merknadene til § 8.

Til § 13. Hold av fremmede organismer

I forskriften legges det opp til at papegøyefugler og enkelte andre eksotiske fugler, hamster, ilder og enkelte pelsdyrarter, blir oppført i vedlegg II, dvs. at de vil kunne innføres uten tillatelse etter forskriften. Hold av vilt i fangenskap er i utgangspunktet forbudt, jf. viltloven § 7 første ledd. Med hjemmel i viltloven § 7 andre ledd slår forskriften § 13 fast at det er tillatt med innesluttet hold av viltarter oppført i vedlegg II.

Første ledd bokstav a fastsetter at det ikke kreves tillatelse for hold av pelsdyr (mink, sølvrev og blårev), når holdet utøves i samsvar med pelsdyrforskriften. Dette betyr at bestemmelsen for eksempel ikke tillater hold av mink og rev som «kjæledyr» i private hjem.

Første ledd bokstav b fastsetter at det ikke kreves tillatelse for hold innendørs, eller i lukket bur eller innhengning, av eksotiske fugler, kanin, hamster, ilder og virvelløse dyr, som er oppført i vedlegg II. Dette legaliserer hold av organismer som ikke er vilt, og som kan være «*utsetting*» i naturmangfoldlovens forstand.

Andre ledd presiserer at holdet må utøves i samsvar med kravene til aktsomhet i § 18 og § 19, samt kravene til internkontroll i § 26.

Til § 14. Krav til søknaden

Første ledd oppstiller et krav om at søknader om innførsel eller/og utsetting av organismer må rettes til Miljødirektoratet på fastsatt skjema. Dette må skje i god tid før innførselen eller/og utsettingen er ment å finne sted. Dersom innførselen har utsetting som formål, kan samme søknad, og eventuell tillatelse, omfatte både innførselen og utsettingen.

Kravene til søknadens innhold i *andre ledd bokstav a til h* omfatter opplysninger som er nødvendige for at Miljødirektoratet bl.a. skal kunne ivareta kravet til kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 og foreta vurderinger knyttet til samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10.

Andre ledd bokstav g inneholder et krav om at søknaden skal inneholde en klargjøring av de virkninger innførselen eller utsettingen kan ha for det biologiske mangfold, jf. naturmangfoldloven § 29 andre ledd og § 30 tredje ledd. Denne vurderingen bør i hovedsak bygge på vitenskapelig kunnskap, men kan også bygge på kunnskap som framkommer gjennom rapporteringer samt erfaringsbasert kunnskap. Den kunnskapen som brukes skal være tilgjengelig og mest mulig oppdatert, men den kan også omfatte ny kunnskap som ev. må framskaffes. Dette begrenses imidlertid av hva som er rimelig å be om ut fra tiltakets størrelse og karakter, skadepotensialet, kostnadene og kjente virkninger av tiltaket, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) s. 402.

Kravet til vurderingens innhold og omfang vil bl.a. avhenge av hvilke organismer søknaden gjelder, hvor disse eventuelt skal settes ut og mulig skadeomfang. Dersom disse forhold tilsier svært lav risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, kan denne vurderingen gjøres kort med henvisning til aktuell dokumentasjon, for eksempel risikokategori i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012* og eventuell kartleggingsinformasjon. Annerledes stiller det seg hvis det for eksempel er snakk om utsettinger av organismer som ikke har vært risikovurdert tidligere og hvor det er lite kunnskap om effekten av utsetting. Når det gjelder innførsel som ikke tar sikte på utsetting, så vil denne vurderingen kunne gjøres kort. Det vil imidlertid kreves en beskrivelse av tiltak for å forebygge risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold som følge av utilsiktet spredning, jf. *bokstav h*. En slik beskrivelse vil normalt måtte være mer utfyllende hvis det er snakk om utsettinger.

Tredje ledd nedfeller et krav om at vurderingen etter bokstav g skal, så langt det er rimelig, underbygges med dokumentasjon. Kravet til dokumentasjon må ses i forhold til tiltakets karakter og mulige skadeomfang. Kravet til dokumentasjon vil generelt være høyere dersom det er lite kunnskap om miljøeffektene av en utsetting, enn hvis kunnskapen om artens virkninger på det biologiske mangfold er godt kjent.

Til § 15. Søknadsbehandlingen

Bestemmelsen oppstiller særskilte krav til behandlingen av søknader etter forskriften. Etter *første ledd andre punktum* kan Miljødirektoratet be om ytterligere opplysninger og dokumentasjon fra søker, og ved behov igangsette nødvendige tilleggsutredninger. Et eksempel på dette kan være at klargjøringen av virkninger for det biologiske mangfold, jf. § 14 andre ledd bokstav g, er mangelfull, eller mangelfullt belagt med dokumentasjon. Sistnevnte kan være aktuelt i situasjoner hvor det for eksempel ikke finnes miljørisikovurderinger knyttet til effekten av utsetting eller spredning av den omsøkte organismen. Da vil Miljødirektoratet på eget initiativ kunne bestille en tilleggsutredning. Søker vil bli forespurt før det eventuelt igangsettes utredninger på søkers bekostning, jf. andre ledd.

Etter *andre ledd* vil kostnadene ved en slik tilleggsutredning, og for frambringelse av andre opplysninger og dokumentasjon, kunne belastes søker så langt det ikke er urimelig. Dette er et utslag av prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, skal dekkes av tiltakshaver. Hva som ligger i skranken om at kostnadene skal dekkes av søker «så langt det ikke er urimelig», beror på en skjønnsmessig vurdering hvor tiltakets karakter og skadepotensial vil spille inn. Ønsker ikke søker å bekoste en

slik utredning, vil dette kunne resultere i at søknaden blir avslått under henvisning til føre-var-prinsippet. Andre punktum presiserer at slike kostnader ikke vil bli belastet søker uten at søker har gitt sitt samtykke.

Tredje ledd fastsetter at Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendig for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold. Dette vil typisk være vilkår for å motvirke mulige skadevirkninger, for eksempel krav til sikringstiltak for å hindre rømming, utslipp eller spredning av organismer, og krav til lokalisering, jf. naturmangfoldloven § 12.

Til § 16. Krav til melding om innførsel og utsetting

Bestemmelsen spesifiserer kravene til hva meldingen skal inneholde, og når det skal meldes. Et slikt meldingssystem vil bl.a. gi myndighetene en god oversikt over hvilke organismer som innføres, noe som gir mulighet til å foreta miljörisikovurderinger og, ved behov, gjøre endringer i hvordan disse organismene reguleres under forskriften. Dette systemet vil også gi bedre mulighet til å undersøke lovligheten av en forsendelse under grensekontroll, da faktisk innhold i forsendelsen kan kontrolleres opp imot hva som er meldt, jf. § 25 om merking av forsendelser. Kvittering for mottatt melding skal oppbevares slik at den kan framvises i forbindelse med kontroll, jf. *fjerde ledd*.

Tredje ledd slår fast at meldingen har en gyldighet på tre år for ytterligere innførsler av individer av meldte organisme, til samme formål, med mindre betingelsen for innførsel endres før den tid.

Til § 17. Endring og omgjøring av tillatelse

Bestemmelsen viser til adgangen til å oppheve, endre, sette nye vilkår eller tilbakekalle tillatelser etter naturmangfoldloven § 67. De nærmere vilkår for endring og omgjøring følger av naturmangfoldloven § 67.

Til § 18. Alminnelige krav til aktsomhet

Bestemmelsen konkretiserer det generelle aktsomhetskravet i naturmangfoldloven § 28. Hva som er aktsom atferd i det enkelte tilfelle må ses i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i forskriften kapittel V, som konkretiserer aktsomhetskravet i gitte situasjoner. Bestemmelsen gjelder både for virksomheter og for enkeltpersoner, men det stilles strengere krav til hva som anses som aktsom atferd for profesjonelle aktører. Overtredelser av aktsomhetsplikten i § 18 kan ved *utsetting* ikke medføre straff, jf. naturmangfoldloven § 75. Aktsomhetsplikten innebærer ikke at organismer, utover de som er forbudt eller krever tillatelse for utsetting, ikke kan settes ut eller krever tillatelse ved utsetting.

«Tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet» vil være tiltak som ikke har utsetting av organismer som siktemål, men hvor spredning av fremmede organismer kan være en utilsiktet konsekvens av tiltaket. Eksempler på slike tiltak er flytting av jordmasser, gartneri- og planteskoledrift, og bygging av bruer og moloer som gir visse arter atkomst til steder der de ikke forekommer naturlig, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 399 første spalte.

Første ledd inneholder *forebyggende tiltak* en aktsom tiltakshaver skal iverksette i forbindelse med innførsel, utsetting, omsetning eller tiltak som kan medføre utilsiktet spredning. Bestemmelsen er gjort gjeldende ved innførsel og omsetning i medhold av naturmangfoldloven § 28 fjerde ledd.

Første ledd bokstav a omfatter *krav til kunnskap*. At aktsomhetskravet inneholder en plikt for den ansvarlige til å ha kunnskap om risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold ved utsetting eller aktivitet som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer, følger av lovens forarbeider, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 398–399. Den generelleplikten i § 18 gjelder kunnskap som allerede er allment og lett tilgjengelig, for eksempel gjennom nettsidene til Artsdatabanken, informasjon fra Miljødirektoratet, bl.a. Naturbase, andre kartleggingsdatabaser,

Mattilsynet, Fiskeridirektoratet og andre etater. Denne kunnskapsplikten innebærer ingen selvstendig plikt til å foreta ny forskning eller kartlegge risikoen forbundet med utsettingen eller aktiviteten. Myndighetene har en viktig oppgave med å informere publikum om risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold ved utsetting og aktiviteter som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer og tiltak for å redusere risikoen for uheldige følger. Jo lettere tilgjengelig kunnskapen er, desto større krav stilles til hva tiltakshaver skal foreta seg for å forhindre risiko for miljøskade. Foreligger veiledning fra myndighetene og man handler i tråd med denne, må man vanligvis kunne stole på at aktsomhetsplikten er oppfylt. Den som handler i strid med tilgjengelig informasjon vil derimot lett bli ansett for å ha opptrådt uaktsomt hvis uheldige følger inntreffer.

Plikten gjelder også kunnskap om hvilke tiltak som må iverksettes for å forebygge uheldige følger. Kunnskapsplikten supplerer den selvstendige plikten virksomheter har etter miljøinformasjonsloven § 9 til å «*ha kunnskap om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet*». Sider ved kravet til kunnskap er utdypet i øvrige bestemmelser i kapittel V.

Første ledd bokstav b omfatter *krav til forebyggende tiltak*. Hvilke forebyggende tiltak som må gjennomføres for å overholde aktsomhetskravet vil variere bl.a. med risikoen for uheldige følger og tilgangen på kunnskap om risikoen. Når det gjelder *utsetting*, så forutsettes det at slike tiltak alltid blir iverksatt når det foreligger risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 398. Forebyggende tiltak knytter seg til valg av sted, tidspunkt og omfang av utsettingen, samt tiltak for å hindre videre spredning. Omfanget av tiltaksplikten vil variere med den miljørisikoen som er forbundet med utsetting av den aktuelle organismen. Er miljørisikoen stor, kan aktsomhetskravet tilsi at man avstår helt fra utsetting.

Ved *virksomhet og tiltak som kan medføre utilsiktet spredning*, vil omfanget av tiltaksplikten bero på en rimelighetsvurdering. Her vil virksomhetens art, størrelse og nytteformål, kostnadene forbundet med å forhindre eller redusere risiko for uheldige følger for biologisk mangfold, og om virksomheten kan utføres på annen måte som innebærer mindre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, spille inn, jf. Ot.prp.nr.52 (2008–2009) side 399. Eksempel på forebyggende tiltak kan være å etablere viltsperre i forbindelse med bygging av bru, behandle eller deponere væsker eller masser for å unngå utslipp av fremmede organismer, informere kunder om mulige skadevirkninger og generelt om regelverket forbundet med utsetting av organismer, jf. også forskriften § 19. For gartnerier, planteskoler og lignende innebærer det en plikt til å gjennomføre kontroller av vegetasjon i anleggets nærhet for å oppdage og fjerne eventuelle organismer som har spredd seg. Sistnevnte vil være en type tiltak som inngår i plikten til raskt å avdekke utilsiktet spredning. For at denne plikten skal være oppfylt må slike kontroller gjennomføres systematisk og hyppig.

Andre ledd slår fast at dersom en utsetting utføres i henhold til en tillatelse, anses aktsomhetskravet som overholdt dersom forutsetningene for tillatelsen fremdeles er tilstede, jf. naturmangfoldloven § 28 første ledd andre punktum. Forutsetningene som lå til grunn for tillatelsen omfatter både kunnskapen om antatte skadevirkninger, og at utsetting utføres i tråd med innholdet i tillatelsen. Endrede forutsetninger kan for eksempel oppstå dersom organismer, som ble tillatt utsatt basert på en antakelse om at de ikke ville lykkes i å etablere og spre seg i miljøet, likevel viser seg å lykkes med å spre seg. Aktsomhetskravet vil da kunne innebære at den ansvarlige må fjerne organismene helt.

Til § 19. Tiltaks- og varslingsplikt

Bestemmelsen nedfeller de tiltak tiltakshaver skal iverksette ved skade eller fare for alvorlig skade på biologisk mangfold som følge av innførsel, utsetting eller utilsiktet spredning av fremmede organismer. Tiltaks- og varslingsplikten følger av naturmangfoldloven § 28 tredje ledd. Tiltaks- og varslingsplikten er også gjort gjeldende ved innførsel, jf. naturmangfoldloven § 28 fjerde ledd.

Til § 20. Krav om å informere ansatte og mottakere av fremmede organismer

Første ledd gjelder for aktivitet som innebærer innførsel, omsetning, formidling, hold eller utsetting av fremmede organismer. «Formidling» kan omfatte vederlagsfri overdragelse, leilighetsvis salg, eller bytte av fisk, planter og eksotiske insekter mv.

Etter første ledd skal den ansvarlige for slik aktivitet sørge for at ansatte, og/eller andre som er involvert i aktiviteten, har kunnskap om bl.a. miljørisikoen forbundet med aktiviteten. «Andre personer som er involvert i aktiviteten» kan være familiemedlemmer, frivillige og praktikanter som ikke er ansatte, og personer som utfører tjenester knyttet til renhold, transport, avfallsbehandling mv. uten å være ansatt. At ansatte og/eller andre involverte har slik kunnskap vil være vesentlig for at virksomheter skal kunne oppfylle aktsomhetskravet bl.a. mht. innførsel og utsetting som aktøren selv står for, og for at aktøren skal kunne oppfylle informasjonsplikten i andre ledd.

Andre ledd pålegger den som er ansvarlig for omsetning eller formidling av fremmede organismer å informere kunder og andre mottakere av organismene om miljørisiko, forebyggende tiltak og varslingsplikt mv. Kravet gjelder både for virksomheter og den som leilighetsvis omsetter eller formidler fremmede organismer.

Til § 21. Krav til oppbevaring og emballering under transport

Bestemmelsen stiller krav om at den som er ansvarlig for innførsel eller transport av organismer som kan medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold dersom de spres, skal sørge for at organismene oppbevares eller emballeres slik at de ikke kan slippe ut i miljøet under transporten.

Til § 22. Krav om tiltak ved hold av vannlevende fremmede organismer

Bestemmelsen retter seg for det første mot hold av vannlevende fremmede organismer i hagedam, noe som er utsetting etter naturmangfoldloven § 3 bokstav n (utsetting i et innesluttet system hvor rømming ikke er utelukket). For det andre omfatter den hold av slike organismer i akvarier og andre lukkede beholdere som ikke omfattes av lovens definisjon av utsetting (dvs. hvor rømming er utelukket). Den som er ansvarlig for slikt hold, skal påse at vann fra disse innretningene ikke tømmes i sjø eller vassdrag eller i avløp uten rensing. Slikt vann kan inneholde egg, sporer og andre organismer som det er viktig at ikke slipper ut i miljøet.

Til § 23. Krav om skriftlig miljørisikovurdering ved etablering og utvidelse av parkanlegg og transport- og næringsutbyggingsområder

Bestemmelsen innebærer et krav om utarbeiding av skriftlig miljørisikovurdering i forbindelse med utsettinger av fremmede landlevende planter som skjer i forbindelse med etablering eller utvidelse av parkanlegg og transport- og næringsutbyggingsområder. Med mindre planten er oppført på vedlegg V, er utsettinger i slike områder under visse forutsetninger unntatt fra kravet om tillatelse etter § 11 første ledd bokstav c og d, men utsettingen i forbindelse med etablering og utvidelse krever en skriftlig miljørisikovurdering.

Omfanget av vurderingen må bl.a. tilpasses det aktuelle anleggets størrelse og beliggenhet samt hvilke planter som benyttes. Dersom både anleggets beliggenhet og plantene som skal benyttes tilsier at det er svært lav risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold, kan utredningen gjøres kort med henvisning til aktuell dokumentasjon (for eksempel risikovurdering i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012* og relevant kartleggingsinformasjon), og det vil i mange tilfeller ikke være behov for å iverksette og dokumentere spesielle tiltak.

Til § 24. Krav om tiltak rettet mot mulige vektorer og spredningsveier for fremmede organismer

Bestemmelsen er rettet mot vektorer og spredningsveier for spredning av fremmede organismer til miljøet.

Første ledd innfører en plikt til å treffe forebyggende tiltak for å hindre spredning av følgeorganismer. Alle organismer, ikke bare fremmede, kan være bærere av følgeorganismer, derfor knyttesplikten til å iverksette tiltak ved innførsel, omsetning, formidling og utsetting av organismer generelt. Planter, planters jordklumper og containere med planter kan for eksempel inneholde fremmede skadelige organismer. For importører av planter innebærer kravet til forebyggende tiltak bl.a. at det iverksettes rutiner for undersøkelser for å oppdage slike følgeorganismer. Bestemmelsen nevner eksempler på relevante undersøkelser og tiltak.

Etter *andre ledd* skal den ansvarlige, før innførsel eller flytting av vektorer for fremmede organismer, foreta en vurdering av risikoen for spredning, samt i rimelig utstrekning treffe tiltak for å forhindre spredning hvis risiko foreligger. Eksempler på tiltak er rengjøring, desinfisering og avbarking. «Vektor» er definert i § 3.

Bestemmelsen i *tredje ledd* gjelder ved tilførsel av vann fra ett vassdrag til et annet, eller til andre deler av samme vassdrag. Ved anleggsarbeid kan det for eksempel oppstå samlinger av vann i forbindelse med rengjøring av maskiner, og vann som inneholder fremmede organismer kan slippe ut i miljøet. Flytting av vann kan også skje for eksempel i forbindelse med spyling av bruer, veganlegg og andre tekniske installasjoner eller ved vannoverføring i forbindelse med kraftregulering mv. Den ansvarlige for tiltaket skal gjøre seg kjent med tilgjengelig kunnskap om risiko for spredning av fremmede organismer som følge av tiltaket. Dette kan være informasjon om forekomst av for eksempel vasspest i det vassdraget eller andre deler av samme vassdrag som man ønsker å hente vann fra. Foreligger slik informasjon, vil et egnet tiltak være å hente vann fra et vassdrag eller andre deler av samme vassdrag som ikke har forekomst av vasspest. «Vassdrag» er definert i § 3.

Fjerde ledd: Bestemmelsen gjelder ved flytting av løsmasser og andre masser som kan inneholde fremmede organismer. Løsmasser kan være terrestriske, marine og limniske masser av jord, leire, sand og grus. Flis er et eksempel på andre masser som kan inneholde organismer. Flytting av masser skjer typisk i forbindelse med vegarbeider. Aktuelle tiltak kan være at man unngår flytting av jord fra områder med forekomster av fremmede skadelige plantearter, eller at man bruker massene som undergrunnsjord dersom dette kan redusere risiko for at plantene spirer, eller som toppmasser der det skal sås grus som klippes regelmessig. Leveres massene til lovlig avfallsanlegg, vil aktsomhetskravet også være oppfylt.

Femte ledd oppstiller en absolutt plikt til å rengjøre og tørke fiskeredskaper, båter og annet utstyr til bruk i vassdrag før det tas inn i landet. Plikten er begrunnet i at slikt utstyr kan være vektor for spredning av fremmede arter som for eksempel vasspest og enkelte krepsdyr. En beslektet bestemmelse finnes i omsetnings- og sykdomsforskriften § 45 under [matloven](#), som bl.a. sier at fiskeutstyr, båter og andre gjenstander som er brukt i ett vassdrag, skal tørkes eller desinfiseres før de flyttes til andre vassdrag eller til andre deler av samme vassdrag. Brukt krepsredskap skal i tillegg tørkes og desinfiseres før ny sesong. Omsetnings- og sykdomsforskriften gjelder forebygging, begrensning og bekjempelse av *smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr*. Bestemmelsens tredje ledd, sammen med forskriftshjemmelen i sjette ledd, vil supplere denne bestemmelsen i femte ledd da den retter seg mot *alle* organismegrupper som kan utgjøre en fare for uheldige følger for biologisk mangfold, for eksempel vasspest.

Sjette ledd gir Miljødirektoratet hjemmel til å fastsette forskrift med mer spesifikke regler om rengjøring og annen behandling av vektorer for spredning av fremmede organismer, om krav til dokumentasjon for gjennomført behandling, og om forbud mot flytting av fiskeredskaper, båter eller annet utstyr til bruk i vassdrag. Det kan for eksempel være aktuelt å benytte hjemmelen til å vedta regionale forskrifter som har til formål å forhindre spredning av vasspest.

Til § 25. Merking av forsendelser

Krav til merking av forsendelser er nødvendig for å lette grensekontrollen med innførsel av organismer. Bestemmelsen angir hvilke opplysninger som skal gis på alle forsendelser med organismer, uavhengig av om det er krav om tillatelse eller ei. Foreligger krav om melding eller

tillatelse i forbindelse med innførsel, skal forsendelsen merkes med referanse oppgitt i tillatelsen eller i kvitteringen for mottatt melding. Det er gjort unntak fra merkekravene for planter som er underlagt krav om merking under [matloven](#).

Til § 26. Plikt til å utføre internkontroll

Bestemmelsen skal sikre at virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller utsetting av fremmede organismer, etablerer og dokumenterer et internkontrollsystem. Kravet om internkontroll gjelder uavhengig av om virksomheten driver med aktivitet som krever tillatelse etter forskriften.

Det følger av *første ledd* at kravet til internkontroll skal tilpasses blant annet virksomhetens «aktiviteter» og «risikoforhold». Dersom det er klart at virksomhetens aktivitet ikke innebærer noen risiko for naturmangfoldet, vil det ikke være plikt til å utføre internkontroll. Dette vil for eksempel kunne gjelde omsetning og hold av eksotiske dyr oppført i vedlegg II (unntak fra krav om tillatelse for innførsel). Når det gjelder begrepet «*virksomhet*», legges samme forståelse til grunn som den som gjelder under [forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter \(internkontrollforskriften\)](#). Dette omfatter offentlig og privat virksomhet av alle slag, alle former for næringsvirksomhet (foretak/bedrift), herunder bl.a. forbrukertjenester. Omfattet er også offentlig forvaltning og offentlig tjenesteyting. Privatpersoner/forbrukere er derimot ikke omfattet, jf. kommentarer til [forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter \(internkontrollforskriften\)](#).

I *andre ledd* slås det fast at internkontrollen skal sikre at ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, vilkår i tillatelser til innførsel eller utsetting, og rutinene for etterlevelse av reglene. Hvilke rutiner dette er, framgår av *tredje ledd*. Rutiner som nevnt i bokstav c, gjelder ikke bare ansatte, men også andre som er involvert i virksomheten, for eksempel familiemedlemmer, frivillige og praktikanter som ikke er ansatte, og personer som utfører tjenester knyttet til renhold, transport, avfallsbehandling mv. uten å være ansatt. Dokumentasjon av internkontrollen skal gjøres tilgjengelig ved kontroll, jf. *fjerde ledd*.

I søknaden skal det etter § 14 andre ledd bokstav h gis en beskrivelse av planlagte tiltak for å forebygge risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold. For virksomheter vil internkontrollrutinene være et viktig element av dette.

Til § 27. Kontroll med innførsel

Første ledd angir hva som er formålet med grensekontrollen, mens *andre ledd* går nærmere inn på hva som er gjenstand for kontroll. *Andre ledd andre punktum* påpeker at tollmyndigheten har adgang til å holde tilbake organismer ved mistanke om at kravene etter forskriften ikke er oppfylt. Ved slik mistanke, vil Miljødirektoratet bli kontaktet for å avklare det aktuelle tvilsspørsmålet. Hvis Miljødirektoratet ikke har avklart dette innen fem virkedager, kan organismene frigis.

Til § 28. Innførsel i strid med forskriften

Første ledd påpeker at tollmyndighetene kan holde tilbake innførsler av organismer som ikke tilfredsstiller kravene til tillatelse eller melding, eller som består av organismer som er forbudt. Etter *andre ledd* kan tollmyndighetene holde tilbake organismer ved fare for rømming eller spredning. Dette kan være organismer som det er gitt tillatelse til å innføre, eller som er oppført i vedlegg II (organismer som kan innføres uten tillatelse), men hvor det for eksempel foreligger spredningsfare pga dårlig emballasje, jf. *andre ledd andre punktum*. Miljødirektoratet vil etter både første og andre ledd ha ansvar for å treffe beslutning om den videre behandling av innførselen. Henvisningen til forskriften § 32 synliggjør adgangen Miljødirektoratet har til å treffe vedtak i samsvar med [naturmangfoldlovens](#) bestemmelser om håndheving og sanksjoner.

Til § 29. Kostnader

Bestemmelsen slår fast at kostnader forbundet med tilbakeholdte organismer kan kreves dekket

av den ansvarlige for innførselen av organismene. Dette kan for eksempel være kostnader i forbindelse med lagerleie for oppbevaring av organismene. Hjemmelsgrunnlaget for bestemmelsen er naturmangfoldloven § 71 andre ledd.

Til § 30. Tilsyn

Bestemmelsen fastsetter at Miljødirektoratet fører tilsyn med etterlevelse av forskriften. Bestemmelser om tilsyn, gransking og opplysningsplikt finnes i naturmangfoldloven § 63 til § 65. Myndigheten etter § 63 til § 65 er delegert fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet i medhold av delegeringsbrev 1. juli 2009 nr. 988.

Til § 31. Dispensasjon

Bestemmelsen gir Miljødirektoratet adgang til å gi dispensasjon fra bestemmelsene i forskriften. Det er først og fremst dispensasjon fra forbud mot innførsel, utsetting og omsetning av organismer som vil være aktuelt. Terskelen for å gi dispensasjon skal være høy, og ett av de to vilkårene i bestemmelsen må være oppfylt for at det skal kunne gis dispensasjon.

Det ene vilkåret i *første setning* som kan danne grunnlag for dispensasjon er hvis dispensasjon ikke vil være i strid med forskriftens formål, som er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Vilket skal bare anses oppfylt hvis risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet er svært lav eller fraværende. Ettersom det først og fremst er forbudsartene det er aktuelt å gi dispensasjon for, vil konsekvensen av å gi dispensasjon i de aller fleste tilfellene være stor hvis den aktuelle fremmede organismen slipper ut i norsk natur. Et viktig moment i vurderingen blir derfor hvor profesjonell den aktuelle søkeren er og hvor gode rutiner og fasiliteter søker har på plass, noe som er avgjørende for hvilke muligheter søker har til å gjennomføre strenge risikoavbøtende tiltak.

Det andre vilkåret i *første setning* som kan danne grunnlag for dispensasjon slår fast at vesentlige samfunnsmessige hensyn må gjøre dispensasjon nødvendig. Terskelen for å anse vilkåret som oppfylt er svært høy, og vilkåret er en sikkerhetsventil for uforutsette tilfeller.

At hensynene må være «samfunnsmessige», innebærer at de må rekke lenger enn hensyn til enkeltpersoner eller virksomheter isolert sett. Søkerens egne interesser, enten de er personlige eller næringsmessige og enten de er økonomiske eller av annen art, anses ikke som «samfunnsmessige». Næringsinteresser og hensyn til sysselsetting oppfylder dermed i utgangspunktet ikke vilkåret. Det kan imidlertid tenkes tilfeller der vilkåret er oppfylt dersom næringsinteressene eller hensynet til sysselsetting går utover søkerens egne personlige eller næringsmessige interesser isolert sett, for eksempel i tilfeller der en stor bedrift vil gå konkurs dersom det ikke gis dispensasjon. Et hensyn som vil kunne oppfylle vilkåret, er derimot hensynet til forskningsvirksomhet med vesentlig samfunnsmessig nytte. Fredete grøntanlegg og kulturhistorisk viktige beplantninger vil også kunne anses som «vesentlige samfunnsmessige hensyn».

Krav til at hensynene også må være «vesentlige», innebærer at ikke ethvert samfunnsmessig hensyn vil være relevant. Lokale samfunnsmessige hensyn vil i svært få tilfeller kunne anses for å være «vesentlige». Det må i de aller fleste tilfeller kreves at hensynene minst er av stor regional betydning, men fortrinnsvis av nasjonal eller internasjonal betydning.

Når det gjelder nødvendighetskriteriet, er dette ikke oppfylt hvis det er mulig å ivareta samfunnsinteressen på en annen måte. Necessitykriteriet innebærer at der det foreligger et vesentlig samfunnsmessig hensyn, for eksempel forskningsvirksomhet, vil det kunne gis dispensasjon der dispensasjon er nødvendig for denne forskningsvirksomheten. Dette kan for eksempel være tilfelle der forskningen skal skje med en bestemt forbudsart som må innføres. Det er i et slikt tilfelle ikke mulig å ivareta det vesentlige samfunnsmessige hensynet, forskningsvirksomheten, på en annen måte enn ved at det gis dispensasjon fra forbudet mot innførsel for den aktuelle arten. Necessitykriteriet er dermed oppfylt. I motsatt tilfelle kan det ikke gis dispensasjon selv om det med forskningsvirksomheten foreligger vesentlige

samfunnsmessige hensyn, hvis forskningen ikke er avhengig av forskning på den bestemte forbudsarten, men like gjerne kan skje med en annen art med lavere økologisk risiko som ikke er forbudt. Det samfunnsmessige hensynet kan da ivaretas på en annen måte og nødvendighetskriteriet er ikke oppfylt.

Hvis ett av disse to vilkårene er oppfylt, beror det på en helhetsvurdering om dispensasjon skal gis i den enkelte sak, jf. «kan». Av «kan» følger det at dispensasjon ikke nødvendigvis skal gis selv om vilkårene for dispensasjon er oppfylt. Ingen har krav på dispensasjon, og det beror på en helhetsvurdering om dispensasjon skal gis i den enkelte sak hvis ett av vilkårene for dispensasjon er oppfylt.

I de tilfeller vilkåret om at dispensasjon i det aktuelle tilfellet ikke *medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet*, vil det etter departementets vurdering generelt være gode grunner for å gi dispensasjon. Helhetsvurderingen av om dispensasjon skal gis i slike tilfeller vil dermed være begrenset.

I de tilfeller det er vilkåret «vesentlige samfunnsmessige hensyn» som gir grunnlag for dispensasjon, er formålet med forskriften derimot et sentralt moment i helhetsvurderingen av om dispensasjon skal gis. Dersom dispensasjon i det konkrete tilfellet medfører, eller kan medføre, risiko for store uheldige følger for naturmangfoldet, skal det generelt mye til for å gi dispensasjon, jf. at departementet har ønsket at beskyttelsesnivået mot fremmede skadelige arter skal være høyt og at man da nærmer seg terskelen for når det ikke kan gis dispensasjon, jf. andre setning. Hvis det er risiko for mindre uheldige følger, for eksempel fordi søker har iverksatt risikoreduserende tiltak, skal det derimot mindre til for å gi dispensasjon. Relevant i denne vurderingen er ikke bare dispensasjon i det enkelte omsøkte tilfellet, men også i hvilken grad andre kan tenkes å søke om dispensasjon på samme grunnlag, og hvor store de samlede uheldige følgene som følge av dette kan bli.

Bestemmelsen slår i *andre setning* fast at det ikke kan gis dispensasjon hvis det er grunn til å anta at innførselen eller utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

I de tilfeller det gis dispensasjon, står Miljødirektoratet fritt til å bestemme om dispensasjonen skal begrenses, for eksempel i tid og omfang. Miljødirektoratet kan også, med de begrensninger som følger av den alminnelige vilkårlæren, gi dispensasjon på nærmere angitte vilkår.

Til § 32. Håndheving og sanksjoner

Bestemmelsen fastsetter at håndheving og ilegging av sanksjoner i forbindelse med overtredelse av forskriftens bestemmelser skjer med hjemmel i naturmangfoldloven § 69 til § 75. Overtredelse av forskriftens bestemmelser kan medføre miljøerstatning eller straff etter naturmangfoldloven § 74 og § 75.

Overtredelse av *aktsomhetsplikten* i § 18 kan ved utsetting imidlertid ikke medføre straff, jf. naturmangfoldloven § 75 første ledd, jf. naturmangfoldloven § 28 første ledd.

Når det gjelder sanksjoner mot brudd på forskriftens § 13 knyttet til hold av vilt, vil overtredelse av denne bestemmelsen kunne medføre straff etter viltloven § 56, jf. at bestemmelsen også er hjemlet i viltloven § 7 andre ledd.

Naturmangfoldloven § 74 om miljøerstatning gjelder ved overtredelser av naturmangfoldloven og bestemmelser som tjener til gjennomføring av mål og prinsipper i loven.

Myndigheten etter naturmangfoldloven § 69 til § 74 er delegert fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet i medhold av delegeringsbrev 22. september 2009.¹ Myndigheten etter § 69 til § 73 er videre delegert til statsforvalteren i medhold av direktoratets delegeringsbrev 13. desember 2010.¹

Håndhevingsbestemmelsene i naturmangfoldloven § 69, § 71, § 72 og § 73 vil også gjelde ved håndheving av bestemmelsen om hold av vilt vedtatt i medhold av viltloven § 7 andre ledd, som sier at Kongen i forskrift kan fastsette særskilte håndhevingsregler for å stanse ulovlig virksomhet. I og med at dette er håndhevingsregler som retter seg mot ulovlig virksomhet, vil ikke naturmangfoldloven § 70 (*uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet*) gjelde ved håndheving knyttet til hold av vilt som er hjemlet i viltloven.

1 Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend. Lovdatas anm.

Til § 33. Forskriftens ikrafttreden

Bestemmelsen angir tidspunktet for forskriftens ikrafttreden. Etter andre ledd fastsettes en utsatt ikrafttreden for kravet om melding etter forskriften § 8 for innførsel av organismer uten tillatelse etter § 7 første ledd bokstav c og d (varmekrevende akvarieorganismer som lever i ferskvann og marine planter, virvelløse dyr og fisk til innesluttet bruk). I tredje ledd er det fastsatt utsatt ikrafttreden for forbudet mot innførsel, utsetting og omsetning av planteartene *Populus berolinensis* og *Salix euxina*, som er oppført i vedlegg I. I overgangsperioden vil det ikke være krav om tillatelse i områder som nevnt i § 11 første ledd bokstav c og d. Utsetting av de nevnte plantene i andre områder, krever imidlertid tillatelse etter § 10.

Til § 34. Overgangsbestemmelse for hold av fremmede organismer i hagedam

Bestemmelsen har til formål å sikre at vannlevende fremmede organismer som allerede var satt ut i hagedammer når forskriften trer i kraft, blir søkt om innen en viss periode etter forskriftens ikrafttreden. Bestemmelsen gjelder hold av vannlevende fremmede organismer som ikke er omfattet av unntaket fra kravet om tillatelse etter § 11 første ledd bokstav a. Slike organismer kan holdes i fem år fra forskriftens ikrafttreden, på det vilkår at holdet ikke kan påregnes å medføre risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold i overgangsperioden. For videre hold etter utløpet av denne perioden, må det søkes om tillatelse etter § 11. Slik søknad må rettes til Miljødirektoratet før utløpet av femårsperioden.

Til § 35. Oppheving av og endringer i andre forskrifter

Opphevingen av viltloven § 26 nr. 9 og § 47 og lakse- og innlandsfiskloven § 8 og § 9, jf. naturmangfoldloven § 78, medfører at forskrifter som regulerer innførsel og utsetting vedtatt i medhold av disse lovbestemmelsene vil bli opphevet eller endret fordi innførsel og utsetting, med visse unntak, vil bli behandlet under forskrift om fremmede organismer. Forskrifter som skal oppheves i sin helhet er angitt i første ledd, mens forskrifter som skal endres på visse punkter er angitt i andre til sjuende ledd. Det foreslås også en endring i forskrift 11. august 1978 nr. 3765 om forvaltning av vilt og ferskvannsfisk på Svalbard og Jan Mayen (åttende ledd).

Første ledd: Forskrift 17. februar 2009 nr. 212 om forbud mot import, utsetting, omsetning og hold av vasspest (*Elodea canadensis*) og smal vasspest (*Elodea nuttallii*) og forskrift 18. desember 1992 nr. 1174 om import av akvarieorganismer, vedtatt i medhold av lakse- og innlandsfiskloven § 8 og § 9, vil bli opphevet i sin helhet som følge av at forskriften trer i kraft.

Andre ledd: Forskrift 11. november 1993 nr. 1020 om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven § 9, endres slik at den kun regulerer utsetting av anadrome laksefisk, innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål. Ny tittel og ny bestemmelse om virkeområde (§ 1), synliggjør at forskriften har et snevrere virkeområde enn før. Etter forskriften § 2 kan det gis tillatelse til utsetting for kultiveringsformål av stedegen stamme. For innlandsfisk kan det også gis tillatelse til utsetting fra samme kultiveringssone, noe som gjør at forskriften også er hjemlet i naturmangfoldloven § 30, i tillegg til lakse- og innlandsfiskloven § 10. Paragraf 4 oppheves i sin helhet, i og med at bestemmelsen gjelder utsetting som vil kreve tillatelse etter den nye forskriften. Paragraf 5 oppheves også, i og med at bestemmelsen relaterer seg til § 4 første ledd nr. 3, som nå vil bli regulert under den nye forskriften.

Tredje ledd: Forskrift 30. desember 1992 nr. 1232 om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk og kreps, hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven § 10, stiller krav om tillatelse for etablering og drift av anlegg, dam eller innhegning for klekking, produksjon eller oppbevaring av anadrome laksefisk og kreps for senere utsetting i naturen. En tillatelse til kultiveringstiltak omfatter også utsetting av fisk i kultiveringsanlegg, jf. forskrift 11. november 1993 nr. 1020 om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer § 1 andre ledd. En eventuell tillatelse til etablering av et kultiveringsanlegg i sjø med genetisk materiale som ikke er av stedegen stamme vil være en utsetting som krever tillatelse etter naturmangfoldloven § 30. Det foreslås derfor et nytt fjerde ledd i § 1, som sier at kultiveringstiltak som kan medføre spredning av organismer som ikke er av stedegen stamme, vil kreve tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer kreves likevel ikke hvis tiltaket kun kan medføre spredning av innlandsfisk innen samme kultiveringssone.

Fjerde ledd: Forskrift 15. november 2004 nr. 1468 om fysiske tiltak i vassdrag, er hjemlet i lakse- og innlandsfiskloven § 7 (Regulering av utbygging og annen virksomhet). Forskriften inneholder bestemmelser som åpner for å tillate fysiske tiltak, slik som fisketrapper, som bl.a. har til hensikt å forandre arters utbredelse, jf. § 1 første ledd bokstav c. Dette vil i praksis være utsetting som krever tillatelse etter naturmangfoldloven § 30. Som følge av vedtagelsen av forskrift om fremmede organismer, foreslås det å legge til et nytt femte ledd i § 1 som sier at fysiske tiltaket etter første ledd som kan medføre spredning av organismer som ikke er av stedegen stamme, vil kreve tillatelse etter forskrift om fremmede organismer. Tillatelse etter forskrift om fremmede organismer kreves likevel ikke hvis tiltaket kun kan medføre spredning av innlandsfisk innen samme kultiveringssone.

Femte ledd: Tillatelse til innfangning av levende vilt for overføring til annet område for formål som nevnt i § 11 og § 12 i forskrift 14. mars 2003 nr. 349 om innfangning og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål, kan innebære utsetting av vilt som vil kreve tillatelse etter naturmangfoldloven § 30 første ledd bokstav b. Av denne grunn foreslås det å føye til et nytt andre ledd i § 3 som sier at utsetting av innfanget vilt av arter, underarter eller bestander som ikke fra før finnes naturlig i distriktet, reguleres av forskrift om innførsel og utsetting av fremmede organismer. Dette betyr at i saker om innfangning for formål som innebærer utsetting, må utsettingen behandles etter den nye forskriften.

Sjette ledd: Forskrift 15. februar 1999 nr. 357 om hold av vilt i fangenskap, oppdrett av vilt i innhegnet område, og om jakt på oppdrettet utsatt vilt (holdforskriften) § 2-1 fjerde ledd gir adgang til utsetting av visse arter på visse vilkår. Dette vil være utsetting som er omfattet av kravet om tillatelse etter naturmangfoldloven § 30, og som skal behandles etter forskrift om fremmede organismer. Av denne grunn foreslås det at holdforskriften § 2-1 fjerde ledd oppheves, og at begrepet «utsetting» fjernes fra bestemmelsens tittel.

Sjuende ledd: Som følge av at forskriften gjøres gjeldende for Jan Mayen, jf. § 2, foreslås det å endre § 17 i forskrift 11. august 1978 nr. 3765 om forvaltning av vilt og ferskvannsfisk på Svalbard og Jan Mayen, slik at den ikke lenger gjelder for utsetting av vilt og fisk på Jan Mayen.

Til Vedlegg I. Organismer som det er forbudt å innføre, sette ut og omsette, jf. § 5 og § 9

Oppføringen av *Salix euxina* I.V. Belaeva i vedlegg I omfatter ikke kultivaren *Salix euxina* 'Bullata'.

- 0 Merknadene endret ved forskrifter 23 nov 2018 nr. 1758, 18 des 2020 nr. 3156 (i kraft 1 jan 2021), 14 des 2020 nr. 3367 (i kraft 10 sep 2021).